

UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN
KVALITETS- OCH EKONOMIAVDELNINGEN
INSPEKTIONS- OCH ANALYSENHETEN

FÖRSKOLEINSPEKTÖRER

EVA HEDERSTRÖM

CHRISTIANE CHIN VON MATÉRN

INGA LILL HJERPE LINDGREN

HANS DAHLIN

TEL: 508 33 061

TEL: 508 33 028

TEL: 508 33 005

TEL: 508 33 655

BILAGA

SID 1 (51)
2010-09-08

DNR 10-400/7211

Stockholms stads

utbildningsinspektörers årsrapport

2009-2010

Förskola

**SAMMANSTÄLLNING AV FÖRSKOLORNAS STYRKOR,
SVAGHETER, BRISTER OCH UTVECKLINGSOMRÅDEN**

Innehåll

INLEDNING	3
FÖREDÖMLIGT	3
STYRKOR	3
SVAGHETER.....	3
OMRÅDEN ATT UTVECKLA	3
BRISTER SOM FÖRSKOLAN MÅSTE ÅTGÄRDA UTIFRÅN GÄLLANDE LAGSTIFTNING.....	3
FÖRSKOLAN ALZAHRAA AKADEMI.....	5
I UR OCH SKUR MULLEKOJAN	6
SKARPNÄCKSFÄLTETS FÖRSKOLOR	8
GUBBÄNGENS FÖRSKOLOR	9
TALLKROGENS FÖRSKOLOR.....	11
SKÖNDALS FÖRSKOLEENHET.....	12
FÖRSKOLAN LILLA BLÅ ELEFANTEN.....	14
CENTRALA ÖSTERMALMS FÖRSKOLEENHET.....	16
GÄRDETS FÖRSKOLOR.....	17
HEDVIG ELEONORA FÖRSKOLEENHET.....	19
HJORTHAGENS/KARLAPLANS FÖRSKOLOR.....	21
FÖRSKOLAN RÅDJURET.....	23
TYSKA SKOLANS FÖRSKOLA.....	25
FÖRSKOLAN MOTHER GOOSE	26
INTERNATIONAL PRE-SCHOOL GÄRDET	26
FÖRSKOLAN REKTANGELN	27
FÖRSKOLEENHETEN FRIDHEM.....	29
FÖRSKOLEENHETEN KVARNBERGEN.....	31
VÄSTRA KUNGSHOLMENS FÖRSKOLEENHET.....	33
SJÖSTADENS FÖRSKOLOR.....	35
SÖDRA HAMMARBYHAMNENS FÖRSKOLOR.....	36
SÖDRA STATIONS FÖRSKOLOR	38
FÖRSKOLAN VITTRA VID MARIATORGET	39
FÖRSKOLAN VITTRA SJÖSTADEN	41
VITTRA I KATRINEBERG.....	42
FÖRSKOLAN GIRAFFEN	44
HAMNSKOLANS FÖRSKOLOR.....	46
FÖRSKOLAN SJÖFÅGELN	48
FÖRSKOLAN VITA BERGEN	49

INLEDNING

I denna bilaga till vår årsrapport har vi samlat de sammanställningar av de inspekterade verksamheternas styrkor, svagheter, brister och utvecklingsområden som finns i årets inspektionsrapporter.

Vårt uppdrag som inspektörer är att granska och utvärdera förskolornas arbete i syfte att bidra till verksamhetsutveckling. Inspektionen sker utifrån styrdokument som bland annat skollagen, läroplan för förskolan och Stockholms stads förskoleplan.

I denna bilaga till vår årsrapport för verksamhetsåret 2009/10 har vi samlat de sammanställningar av de inspekterade verksamheternas styrkor, svagheter och utvecklingsområden, samt i förekommande fall föredömen och brister, som finns i årets inspektionsrapporter.

Sammanställningen av föredömen, styrkor, svagheter, brister och utvecklingsområden som vi gör i detta avsnitt är avsedd att ge en översiktlig bild av vår bedömning av verksamheternas kvalitet. Vi vill dock framhålla att det inte är möjligt att på ett kvantitativt sätt jämföra sammanställningar i olika rapporter för att avgöra hur bra olika enheter är i förhållande till varandra. Det är inte antalet punkter under de olika rubrikerna som avgör detta. Både styrkor, svagheter och utvecklingsområden kan täcka ett brett eller ett mer avgränsat område. I det fall man vill göra jämförelser måste detta baseras på noggrann läsning av texten i rapporterna under punkterna.

Sammanställningarna innehåller följande rubriker;

Föredömligt

Rubriken Föredömligt finns bara med i de fall inslag i en verksamhet har så god kvalitet att de kan tjäna som föredöme för andra förskolor. Denna rubrik används bara om vi har funnit företeelser som vi anser har så god kvalitet att de kan tjäna som föredömen.

Styrkor

Under rubriken Styrkor tar vi upp de företeelser som vi anser håller så god kvalitet att de kan betraktas som styrkor i verksamheten, sådant som man bör bevara och ibland även bygga vidare på. På förskolor där styrkor förekommer i hög utsträckning är det vanligt att de styrkor som nämns täcker ett brett område, medan de styrkor som nämns på andra förskolor kan vara smalare och täcka ett mer avgränsat område.

Svagheter

Under rubriken Svagheter tar vi upp de företeelser som vi anser håller låg, eller relativt låg, kvalitet, sådant som förskolan bör förbättra. På förskolor där svagheter förekommer i hög utsträckning är det vanligt att de svagheter som nämns täcker ett brett område, medan de svagheter som nämns på andra skolor kan vara smalare och täcka ett mer avgränsat område.

Områden att utveckla

De utvecklingsområden som vi lyfter fram kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter. Vi försöker att prioritera vad verksamheten ska ta sig an och hur olika utvecklingsområden hänger ihop.

Brister som förskolan måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

Under denna rubrik tar vi upp brister av formell karaktär, sådana brister som innebär att den inspekterade verksamheten inte uppfyller krav som finns i lagstiftningen. Oftast är dessa brister just mer av formell karaktär medan den vardagliga verksamheten ändå i dagsläget kan fungera utifrån styrdokumentens intentioner.

FÖRSKOLAN ALZAHRAA AKADEMI

Styrkor

Vår inspektion har visat att förskolan utmärks av ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolan har ett fungerande system för sitt kvalitetsarbete samt dokument som utgår från läroplanen.
- Förskoleenheten har en gemensam värdegrund som omsätts i det vardagliga arbetet.
- Förskolan gynnar barnens språkutveckling av såväl det svenska som det arabiska språket.
- Förskolan har en väl fungerande övergång för barnen till den egna skolans verksamheter.
-

Svagheter

Vår inspektion har visat att det finns vissa områden som förskolan delvis brister i, bland annat följande:

- Förskolans strukturella förutsättningar som barngruppsstorlekar och antal barn per personal försvårar arbetet med att nå läroplanens mål.
- Den pedagogiska grundsyn som formuleras i förskolans dokument omsätts inte praktiskt i verksamheten och i arbetet med barn i behov av särskilt stöd.
- Förskolans underlag för portfoliopärm och utvecklingssamtal motsvarar inte läroplanens intentioner.
- Förskolan har få former för samverkan och information för de flesta föräldrar.

Brister som förskolan måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Förskolan saknar utbildade förskollärare.
- Likabehandlingsplanen är inte förankrad hos föräldrarna. Det ska framgå i planen när och hur föräldrar kontinuerligt görs delaktiga.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl styrkor som svagheter, bör prioriteras:

- Förskolan bör anpassa barngruppsstorlekar och antal barn per personal till Stockholms stads rekommendationer.
- Förskolan bör föra en fördjupad diskussion om kunskap och om hur barns utveckling och lärande stimuleras på bästa sätt. I anslutning till detta bör förskolan analysera utifrån vilken syn på barns utveckling och lärande som ett barns stödbehov bedöms.
- Det tematiska arbetssättet bör vidareutvecklas till att i ännu högre grad genomsyra verksamheten som helhet. Förskolan bör diskutera hur matematik samt läs- och skriftspråk i ökad utsträckning kan användas i ett tematiskt arbetssätt.

- Förskolan bör utveckla sin dokumentation så att den bättre beskriver barns läroprocesser. Detta bör användas till att i barnets portfolio fokusera på barnets kompetenser samt i eventuella individuella utvecklingsplaner fokusera på förskolans insatser.
- Inomhusmiljön bör kompletteras med bygg- och konstruktionsmaterial samt material för experimenterande. Dessutom behöver skapande material göras mer tillgängligt för de yngre barnen.
- Förskolan bör fortsätta sina ansträngningar att hitta samverkansformer och former för övergripande information som når alla föräldrar.
- Det systematiska kvalitetsarbetet kan utvecklas genom att utvecklingsområden lyfts fram i kvalitetsredovisningen, genom att den pedagogiska dokumentationen utvecklas samt genom att barns och föräldrars synpunkter tas tillvara på ett mer systematiskt sätt.
- Förskolan bör i samverkan med skolan hitta former för överlämnandesamtal för de barn som går över till skolans verksamheter. Detta gäller särskilt för de barn som behöver särskilt stöd.

I UR OCH SKUR MULLEKOJAN

Styrkor

Vår inspektion har visat att förskolan I Ur och Skur Mullekojan utmärks av ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolan har en hög andel förskollärare.
- Förskolan har väl fungerande samverkansformer med barnens föräldrar.
- Förskolan har en väl fungerande samverkan med huvudmannens förskoleklass och grundskola.
- Förskolan har formulerat en värdegrund och personalen kan ge goda beskrivningar av hur den omsätts i verksamheten.
- Förskolan har en väl förankrad arbetsgång för barn i behov av särskilt stöd.
- Förskolans dokumentation synliggör bland annat genom bilder verksamheten för barn och föräldrar.
- Förskolan använder medvetet naturen som lärandemiljö, för att bland annat utveckla barnens förståelse för naturens kretslopp och för enkla naturvetenskapliga fenomen.
- Förskolans arbetar medvetet med barns språkutveckling.
- Förskolans arbetar med att ge barnen förutsättningar att utveckla sin förmåga att ta ansvar.

Svagheter

Vår inspektion har visat att det finns vissa områden som förskolan I Ur och Skur Mullekojan delvis brister i, bland annat följande:

- Verksamhetsplanen och verksamhetsberättelsen ger inte förutsättningar för avdelningarnas planeringar eller för uppföljning och utvärdering och därmed inte heller för ett systematiskt kvalitetsarbete.
- Förskolan genomför inte systematiska uppföljningar och utvärderingar på ett sådant sätt att det är möjligt att kunna bedöma resultat och måluppfyllelse av läroplanen samt upptäcka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra kvaliteten. Föräldrar är inte delaktiga i utvärderingar.
- Förskolan har inga rutiner för samverkan med grundskolor utöver med den som bedrivs av huvudmannen.
- Förskolans pedagogiska innemiljö ger inte stimulans till barns utveckling och lärande.

Brister som förskolan måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Planen mot kränkande behandling är inte förankrad hos föräldrarna. För att uppfylla intentionerna i diskrimineringslagen och skollagens kapitel 14a ska det framgå i planen hur föräldrar görs delaktiga.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl styrkor som svagheter, bör prioriteras:

- Förskoleenhetens ledning bör utarbeta en verksamhetsplan som anger hur läroplanen och stadens förskoleplan ska förverkligas. Denna plan bör i sin tur vara vägledande för avdelningarnas arbetsplaner. Förskoleenhetens ledning bör också under medverkan av personalen utarbeta en verksamhetsberättelse med koppling till verksamhetsplanen.
- Uppföljningsmetoder och utvärderingar bör i högre grad riktas mot de områden och de mål som anges i förskolans läroplan. Dokumentation bör vidareutvecklas så att den kan utgöra grund för uppföljning och utvärdering. Även barns och föräldrars synpunkter på verksamheten bör systematiskt tas tillvara.
- Förskolan bör formulera en pedagogisk grundsyn som utgångspunkt för att vidareutveckla verksamhetens innehåll utifrån alla läroplanens områden.
- Förskolan bör förbättra den pedagogiska miljön genom att komplettera miljön inomhus och se till att material är mer tillgängligt för barnen.
- Den pedagogiska dokumentationen bör utvecklas till att även bli ett verktyg för planering och utvärdering. Detta skulle även bidra till att utveckla arbetet med barns inflytande.
- För att motverka traditionella könsroller och könsmönster bör jämställdhetsarbetet ytterligare formuleras och integreras i det övriga värdegrundsarbetet.
- Förskolans ledning bör tillsammans med respektive skolas ledning, utöver huvudmannens, arbeta för att skapa förutsättningar för en väl fungerande samverkan.

SKARPNÄCKSFÄLTETS FÖRSKOLOR

Styrkor

Vår inspektion har visat att Skarpnäcksfältets förskoleenhet utmärks av ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskoleenhetens medarbetare ges goda möjligheter till fortbildning och till kompetensutveckling i annan form, till exempel pedagogisk handledning och nätverksträffar.
- Förskoleenheten har en väl förankrad och väl fungerande arbetsgång för att tillgodose enskilda barns behov av särskilt stöd.
- Förskolornas pedagogiska inomhusmiljöer skapar goda förutsättningar för lek och kommunikation.
- Personalens förhållningssätt ger barnen goda förutsättningar att utveckla sina kulturella identiteter.
- Personalens medvetna satsning på att regelbundet dela in barngruppen i mindre grupper ger ett lugnt klimat och goda förutsättningar för både värdegrundsarbetet och det vardagliga arbetet för att utveckla barnens språk.
- Barnen ges goda möjligheter att utveckla sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter genom förskolornas tema- och projektarbeten.
- Förskolorna har utvecklat goda former för att i bild och text åskådliggöra barnens utforskande av sin omvärld och för att förmedla detta till föräldrarna.
- Inom enheten finns väl inarbetade rutiner för och en strukturerad samverkan med skolans verksamheter.

Svagheter

Vår inspektion har visat att det finns vissa områden som Skarpnäcksfältets förskoleenhet delvis brister i, bland annat följande:

- Förskoleenhetens verksamhetsplan, kvalitetsgaranti och kvalitetsredovisning är inte sammanlänkade vare sig med varandra eller med avdelningarnas planeringar, uppföljningar och utvärderingar. Kvalitetsarbetet bedrivs därmed inte på ett systematiskt sätt.
- Ledningsstrukturen och ansvarsfördelningen ger inte fullgoda förutsättningar för ett tydligt pedagogiskt ledarskap inom hela förskoleenheten.
- Förskoleenheten har inte fullföljt sitt arbete att utveckla en gemensam värdegrund/syn på barns lärande som förtydligar förhållningssätt och definierar centrala begrepp inom förskolans verksamhetsfält.
- Förskoleenheten saknar en strategi och metoder för arbetet med modersmålsstöd och flerspråkighet.

Brister som förskolan måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Likabehandlingsplanen är gemensam för hela stadsdelens förskoleverksamhet. Skarpnäcksfältets förskolenhet måste upprätta en egen likabehandlingsplan för att förebygga diskriminering och främja likabehandling i vilken varje enskild förskolas arbete synliggörs. Det ska framgå av planen när och hur föräldrarna görs delaktiga.
- Uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl styrkor som svagheter, bör prioriteras:

- *Organisation och ledarskap*

Ledarskapet i förskoleenheten bör stärkas genom att ansvarsfördelningen klargörs, såväl inom ledningsgruppen som i de enskilda förskolorna. Det är angeläget att en analys av förskolornas och arbetslagens varierande strukturella förutsättningar beaktas vid det förändringsarbete som inletts inom enheten.

- *Mål- och styrdokument*

Förskolenhetens måldokument, verksamhetsplanen, kvalitetsgarantin och kvalitetsredovisningen och enhetens system för uppföljning och utvärdering bör länkas samman till en helhet: från den övergripande nationella nivån, via stadens system för mål- och resultatstyrning till förskolornas och avdelningarnas verksamhetsplaneringar, uppföljningar och utvärderingar.

- *Gemensam värdegrund och tolkning av pedagogiska begrepp*

Det utvecklingsarbete för att formulera en gemensam värdegrund/syn på barns lärande som förskoleenheten påbörjade under 2008 bör fördjupas och dokumenteras. Det finns skilda tolkningar av i sammanhangen väsentliga begrepp som bör klargöras.

- *Flerspråkighet och modersmålsstöd*

Förskoleenheten bör utarbeta en strategi och metoder för arbetet med flerspråkighet och modersmålsstöd.

GUBBÄNGENS FÖRSKOLOR

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Enheten har många former för diskussion, reflektion och erfarenhetsutbyte samt en kompetensutveckling som väl svarar mot enhetens behov.
- Förskolornas tydliga och tillgängliga pedagogiska miljöer tillsammans med personalens medvetna arbetssätt ger barnen goda möjligheter att arbeta med olika uttrycksformer.

- Förskolorna arbetar medvetet med barns språkutveckling och matematiska tänkande.
- Enheten har tydliga och väl kända rutiner för hur verksamheten ska möta enskilda barns olika behov och ge extra stöd där det behövs.
- Enheten har en formulerad och väl förankrad värdegrund som omsätts i praktiken.
- Enheten har tydliga och väl fungerande rutiner för barnens övergång till områdets kommunala skolors verksamheter och föräldrarna är delaktiga i överlämningsamtalen.

Svagheter

Vår inspektion har visat att det finns vissa områden som enheten delvis brister i, bland annat följande:

- Enheten saknar i dagsläget ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete.
- Enheten saknar i dagsläget strategier för det interkulturella uppdraget och för arbetet med barns flerspråkighet.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Pedagogisk grundsyn*

Enheten bör utifrån läroplanen fördjupa sina diskussioner kring kunskap och lärande samt gemensamt formulera detta. Utifrån dessa ställningstaganden bör verksamhetens organisation och innehåll vidareutvecklas.

- *Systematiskt kvalitetsarbete*

Enheten bör se över sina dokument så att mål på olika nivåer kopplas samman till en helhet. Målen behöver formuleras så att de blir uppföljningsbara och bör kompletteras med kriterier. Den pedagogiska dokumentationen behöver utvecklas så att den kan bli ett underlag för utvärdering och både barnens och föräldrarnas synpunkter bör användas på ett mer systematiskt sätt. Personalens arbete med målformulering, uppföljning och utvärdering behöver stödjas ytterligare.

- *Pedagogisk dokumentation*

Den dokumentation som i dagsläget till vissa delar synliggör verksamheten bör vidareutvecklas i enlighet med enhetens intentioner så att den kan bli ett verktyg i arbetet med barnen och för arbetet med planering och utvärdering. Detta kan ge underlag även för att vidareutveckla barns inflytande.

- *Samverkan med hemmet*

Enheten bör ytterligare kommunicera sina mål och sin verksamhet för att öka föräldrarnas insyn och delaktighet. Den pågående revideringen av underlagen för utvecklingssamtalen bör fokusera på vilket sätt förskolan har bidragit till barnets trivsel, utveckling och lärande, detta för att bättre motsvara läroplanens intentioner.

- *Interkulturellt uppdrag och flerspråkighet*

Enheten bör ta fram tydligare strategier för det interkulturella uppdraget och arbetet med barns flerspråkiga utveckling.

- Genusarbete

Enheten bör förtydliga sina strategier för arbetet med att motverka traditionella könsrollsmönster.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- *Plan mot diskriminering och kränkande handlingar*

När en ny plan mot diskriminering och kränkande handlingar upprättas ska det framgå av planen när och hur föräldrarna görs delaktiga för att uppfylla intentionerna i diskrimineringslagen och skollagens kapitel 14a. Uppföljning och utvärdering av planen ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

TALLKROGENS FÖRSKOLOR

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolornas tydliga och tillgängliga pedagogiska miljöer tillsammans med personalens medvetna arbetssätt med kultur, kreativitet och skapande ger barnen goda möjligheter att arbeta med olika uttrycksformer.
- Förskolorna arbetar medvetet med barns språkutveckling.
- Enheten har tydliga och väl kända rutiner för hur verksamheten ska möta enskilda barns olika behov och ge extra stöd där det behövs.
- Enheten har formulerat en värdegrund som är väl förankrad hos ledning och personal samt omsatt i praktiken.
- Enhetens rutiner för övergång till områdets kommunala skolverksamheter är tydliga och fungerande för majoriteten av barnen. Föräldrarna är delaktiga i överlämnandesamtalet.

Svagheter

Vår inspektion har visat att det finns vissa områden som enheten delvis brister i, bland annat följande:

- Enhetens systematiska kvalitetsarbete behöver fortsätta utvecklas i samma riktning som det kvalitetsarbete som nu bedrivs kring språkutveckling och barns inflytande.
- Enheten saknar i dagsläget strategier för det interkulturella uppdraget och arbetet med barns flerspråkighet.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller

svagheter, bör prioriteras:

- *Pedagogisk grundsyn*

Läroplanens syn på kunskap och lärande bör ytterligare förankras och tolkas för att åstadkomma en gemensam pedagogisk grundsyn inom förskoleenheten. Utifrån dessa ställningstaganden bör verksamhetens organisation och innehåll vidareutvecklas.

- *Systematiskt kvalitetsarbete*

Enheten bör utveckla arbetet med styrdokumentet på alla nivåer, så att de liksom enhetens åtaganden i verksamhetsplanen 2009 kring språk och barns inflytande kopplas samman till en helhet. Alla åtaganden bör formuleras så att de blir uppföljningsbara. Personalens arbete med målformulering och utvärdering behöver stödjas ytterligare.

- *Pedagogisk dokumentation*

Den dokumentation som till vissa delar synliggör verksamheten bör utvecklas så att den kan bli ett verktyg i arbetet med barnen samt för arbetet med planering och utvärdering. I förlängningen kan denna dokumentation bidra till att vidareutveckla barns inflytande.

- *Samverkan med hemmet*

Enheten bör ytterligare kommunicera sina mål och sin verksamhet för att öka föräldrarnas insyn och delaktighet.

- *Interkulturellt uppdrag och flerspråkighet*

Enheten bör ta fram tydligare strategier för det interkulturella uppdraget och arbetet med barns flerspråkiga utveckling.

- *Genusarbete*

Enheten bör utveckla och förtydliga sina strategier för arbetet med att motverka traditionella könsrollsmönster.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- *Plan mot diskriminering och kränkande handlingar*

En ny plan mot diskriminering och kränkande behandling måste upprättas för att uppfylla intentionerna i diskrimineringslagen och skollagens kapitel 14a. Denna bör utgå från en kartläggning på varje förskola. Det ska framgå av planen när och hur föräldrarna görs delaktiga. Uppföljning och utvärdering av planerna ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

SKÖNDALS FÖRSKOLEENHET

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskoleenheten har utarbetat en tydlig struktur för möten och nätverksträffar som stöd för kvalitetsarbetet.

- Förskoleenheten har inordnat flertalet av de mål som anges i förskolans läroplan i förskolornas verksamhetsplaneringar, vilket ger förutsättningar för att dessa mål kan bli vägledande för verksamheten.
- Förskoleenheten har utvecklat goda former för att i bild och text åskådliggöra barnens tankar om och undersökande av sin omvärld och för att förmedla detta till föräldrarna.
- Inom förskoleenheten finns många exempel på hur utveckling av den pedagogiska miljön skapar goda förutsättningar för lek, kommunikation, utforskande och lärande.
- Förskoleenheten har en väl förankrad och väl fungerande arbetsgång för att tillgodose enskilda barns behov av stöd.
- Förskoleenheten har ett väl förankrat och väl fungerande genusarbete.
- Förskoleenheten har väl fungerande rutiner för barnens övergång till områdets kommunala skolverksamheter.

Svagheter

Vår inspektion har visat att det finns vissa områden som enheten delvis brister i, bland annat följande:

- Förskoleenhetens övergripande mål- och styrdokument är inte sammanlänkade med förskolornas verksamhetsplaner, vilket även framgår av enhetens plan för "det pedagogiska året".
- Uppföljning, utvärdering, analys och bedömning av resultat görs inte tillräckligt systematiskt. Resultat i förhållande till läroplanens mål, som uppnåtts genom förskolornas valda arbetssätt inom olika områden, redovisas inte tydligt och i tillräcklig omfattning i enhetens kvalitetsredovisning.
- Förskoleenheten har inga strategier för barns flerspråkiga utveckling.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Gemensam pedagogisk grundsyn samt tolkning och tillämpning av pedagogiska begrepp*

Läroplanens syn på kunskap och lärande bör ytterligare förankras och tolkas för att åstadkomma en gemensam pedagogisk grundsyn inom förskoleenheten. Även personalens förståelse av den av enhetens ledning valda Reggio Emiliainspirerade inriktningen bör ytterligare fördjupas för att tillsammans med läroplanen kunna ligga till grund för den pedagogiska verksamheten. Centrala begrepp och inslag i verksamheten bör diskuteras, tolkas och förankras. Ett sådant begrepp bör vara "projekt" och hur det kan omsättas i verksamheten. Andra exempel på begrepp som bör diskuteras och förankras vidare är "dokumentation" och hur denna kan bidra till att föra den pedagogiska processen framåt; barns inflytande och hur detta ska gestaltas i verksamheten samt miljöns betydelse för barns utveckling och lärande.

- *Systematiskt kvalitetsarbete*

Förskoleenhetens uppföljning, utvärdering, analys och bedömning av resultat bör vidareutvecklas. Ett led i detta arbete bör vara att länka samman enhetens mål- och styrdokument: från den nationella nivån i läroplanen, via enhetens verksamhetsplan till de enskilda förskolornas/arbetslagens verksamhetsplaner. Vidare bör enhetens former för uppföljning och utvärdering utvecklas vidare och infogas på ett systematiskt sätt i enhetens kvalitetsarbete, för att slutligen sammanställas i den årliga kvalitetsredovisningen. I detta sammanhang bör även ansvaret för den pedagogiska styrningen och ledningen inom enheten förtydligas. Det är också angeläget att de enskilda förskolornas aktuella behov i högre grad beaktas i det fortsatta kvalitetsarbetet.

- *Flerspråkighet*

Förskoleenheten bör verka för att utarbeta strategier för hur aktiv flerspråkighet ska främjas. Detta utvecklingsområde kan gynnas av att även inbegripa ett interkulturellt förhållningssätt.

- *Arbetet med normer och värden*

Varje förskola bör konkretisera och dokumentera de allmänt hållna och enhetsgemensamma "ledorden" för att därmed förtydliga hur dessa ska omsättas i verksamheten.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Likabehandlingsplanen är gemensam för enhetens samtliga förskolor. En plan mot diskriminering och kränkande behandling måste upprättas i vilken även de enskilda förskolornas arbete synliggörs. Planen är inte förankrad hos föräldrarna. För att uppfylla intentionerna i diskrimineringslagen och skollagens kapitel 14a ska det framgå i planen mot diskriminering och kränkande behandling hur föräldrar görs delaktiga.
- Uppföljning och utvärdering av planen mot diskriminering och kränkande behandling redovisas inte i kvalitetsredovisningen vilket är ett krav i förordningen om kvalitetsredovisning

FÖRSKOLAN LILLA BLÅ ELEFANTEN

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten utmärks av ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolan har genom att skapa tydliga dagsrutiner och veckoprogram lagt en god grund för sin verksamhet.
- Personalens omsorg om barnen som individer och om varandra i gruppen har skapat goda förutsättningar för barnens trygghet i förskolan.

Svagheter

Vår inspektion har visat att det finns vissa områden som enheten delvis brister i, bland annat följande:

- Oklarheter finns vad gäller ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och den tillförordnade förskolechefen.
- Förskolans anställda har inte tillräcklig samlad kunskap om nationella styrdokument och dessas intentioner.
- Verksamhetsplanen och verksamhetsberättelsen ger inte förutsättningar för avdelningarnas planeringar eller för uppföljning och utvärdering och därmed inte heller för ett systematiskt kvalitetsarbete.
- Förskolans arbetssätt, i synnerhet under förmiddagarnas planerade aktiviteter, ger ringa utrymme för barnens utforskande eller skapande utifrån den egna erfarenhetsvärlden eller intressen.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Personal*
Huvudmannen bör snarast få till stånd en varaktig lösning avseende personalens samlade kompetens så att minst en förskollärare fortsatt ingår i den personalgrupp i vilken även förskolechefen inberäknas.
- *Styrning, ledning och kvalitetsarbete*
Huvudmannen bör förtydliga det ansvar som vilar på den tillförordnade förskolechefen. Likaså bör huvudmannen ansvara för att en diskussion förs på förskolan om uppföljnings- och utvärderingsarbetet av de mål som anges i förskolans läroplan.

Huvudmannen bör ta ett aktivt ansvar för att varje anställd har tillräcklig kunskap om de nationella styrdokumenterna och dessas intentioner.

Huvudmannen bör ansvara för att en verksamhetsplan utarbetas som anger hur läroplanen och stadens förskoleplan ska förverkligas. Denna plan bör i sin tur vara vägledande för det pedagogiska arbetet. Huvudmannen bör likaså ansvara för att en verksamhetsberättelse upprättas. Verksamhetsberättelsen ska redovisa måluppfyllelsen av det gångna årets arbete och vilka åtgärder som ska vidtas för ökad måluppfyllelse.
- *Kunskaper, utveckling och lärande*
Förskolan bör vid val av arbetssätt i högre grad ge utrymme för barnens utforskande och skapande utifrån deras egna erfarenheter och intressen. Ett led i detta bör vara att material för skapande och utforskande verksamhet utökas och placeras mer lättillgängligt för barnen.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Förskolan måste upprätta en plan för att främja likabehandling och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. I arbetet med planen bör

personal och föräldrar göras delaktiga. Uppföljning och utvärdering av planen ska redovisas i förskolans verksamhetsberättelse.

CENTRALA ÖSTERMALMS FÖRSKOLEENHET

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskoleenhetens arbetssätt ger förutsättningar för ett mångsidigt och sammanhängande lärande.
- Förskoleenhetens dokumentation åskådliggör barnens tankar om och undersökande av det enhetsgemensamma projektet. Dokumentationen används för att föra arbetet med projektet vidare.
- Förskolornas pedagogiska miljö ger goda förutsättningar för lek, kommunikation, utforskande och lärande. Denna miljö erbjuder barnen en god språklig miljö som stimulerar barnens begreppsutveckling och deras intresse för läs- och skriftspråket. Gynnsamma förutsättningar ges även för barns flerspråksutveckling. Även barns matematiska utveckling gynnas av den pedagogiska miljön. Den pedagogiska miljön och dess tillgänglighet till en mångfald av material bidrar även till barns inflytande.
- Barnen ges rikliga möjligheter till både eget skapande och delaktighet i stadens olika kulturutbud.
- Förskoleenheten har en väl förankrad och väl fungerande arbetsgång för att tillgodose enskilda barns behov av särskilt stöd.
- Enheten ger föräldrarna god information och har varierade former för föräldrasamverkan.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Enheten saknar ett sammanhängande och fungerande systematiskt kvalitetsarbete.
- Enheten saknar fungerande rutiner för barnens övergång till skolans verksamheter.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Systematiskt kvalitetsarbete*
Enheten bör utveckla sina mål i verksamhetsplanen samt ta fram kriterier för måluppfyllelse så att de övergripande målen blir vägledande för hur verksamheten organiseras och vilka arbetssätt som används. Om enheten väljer att ha ett enhetsgemensamt projekt bör mål formuleras även för detta. Utifrån dessa mål bör avdelningarna upprätta sina arbetsplaner med mål och arbetssätt som konkretiseringar av verksamhetsplanen och enhetens ställningstaganden. Utvärderingen bör på alla

nivåer avspeglar enhetens hela verksamhet utifrån läroplanens områden. Delaktigheten bör ökas för att bättre ta tillvara personalens kompetens och erfarenheter. Enhetens kompetensutveckling bör ytterligare anpassas till olika förskolors behov samt att förutsättningar för planering ytterligare bör anpassas till enhetens arbetssätt.

- *Gemensam pedagogisk grundsyn och tolkning av pedagogiska begrepp*
Den valda Reggio Emiliainspirerade inriktningen bör ytterligare förankras för att tillsammans med läroplanen kunna ligga till grund för en gemensam och uttalad syn på kunskap, utveckling och lärande. Förskoleenheten bör klargöra och diskutera intentionen med ett temainriktat arbetssätt så som det framställs i läroplanen och i det sammanhanget diskutera hur denna kan omsättas i ett projektarbete.
- *Barns delaktighet i naturens kretslopp*
Enhetens förskolor bör i högre grad ge barnen förutsättningar att förstå sin delaktighet i naturens kretslopp.
- *Normer och värden*
Förskoleenheten bör förtydliga vad som utgör den gemensamma värdegrunden och hur den ska omsättas i verksamheten.
- *Samverkan med skolans verksamheter*
Förskoleenheten bör verka för att de rutiner som finns i stadsdelen för barnens övergång till skolans verksamheter omsätts och att trepartssamtal genomförs där även föräldrar är delaktiga. Särskilt viktigt är att barn med behov av särskilt stöd får en bra övergång

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Likabehandlingsplanen är gemensam för enhetens samtliga förskolor. En plan mot diskriminering och kränkande behandling måste upprättas i vilken även de enskilda förskolornas arbete synliggörs. Förskolornas personal och barn bör göras delaktiga i arbetet med planen och den ska göras känd hos föräldrar. Uppföljningen och utvärderingen av planen ska redovisas i enhetens kvalitetsredovisning i enlighet med kraven i förordningen om kvalitetsredovisning.

GÄRDETS FÖRSKOLOR

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- All personal har tillgång till tid för enskild planering, reflektion och dokumentation. Den tid som individuellt avsätts anpassas regelbundet till verksamhetsrelaterade behov.
- Nyförvärvad kunskap och erfarenhet i arbetet med inskolning av nya barn vid en av enhetens förskolor används på ett systematiskt sätt för att utveckla metoderna för inskolning vid övriga förskolor inom enheten.

- I några arbetslag använder personalen dokumentationen för att tillsammans med barnen reflektera över och utvärdera verksamheten. De bör kunna tjäna som föredömen inom enheten.
- Barnen i Gärdets förskolor ges goda möjligheter att utveckla förståelse för naturen och naturens kretslopp.
- Förskoleenheten har väl kända och fungerande rutiner för att tillgodose barnens behov av särskilt stöd.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat följande:

- Förskoleenheten saknar en tydlig färdriktning och en förankrad plan för det utvecklings- och förändringsarbete som pågår. Uppdrag, ansvar och mandat som tilldelats enskild personal eller grupper har inte tydligt formulerats och förankrats i enheten i sin helhet.
- Förskoleenhetens interna mål- och styrdokument d.v.s. verksamhetsplan, förskolornas lokala arbetsplaner och annan planering samt enhetens kvalitetsredovisning är inte sammanlänkade, vilket gör styrningen otydlig och försvårar uppföljning och utvärdering av verksamheten.
- Förskoleenheten har inte utvecklat någon pedagogisk samsyn som utgångspunkt för hur verksamheten organiseras, för vilka arbetssätt som används eller hur värdegrundsarbetet bedrivs.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Ledning och styrning*

Cheferna bör ange en gemensam färdriktning för enheten och utarbeta en plan för utvecklings- och förändringsarbetet. Personalens kompetensutveckling bör ingå i denna plan och följas upp långsiktigt. En gemensam tolkning av läroplanens uppdrag och intentioner bör i högre grad ligga till grund för hur verksamheten organiseras. Enskild personals liksom grupper säsksilda uppdrag och funktioner bör definieras tydligt och förankras inom hela förskoleenheten.

- *Pedagogisk samsyn och värdegrund*

Förskoleenheten bör formulera en gemensam syn på kunskap och barns lärande. I detta sammanhang bör även innebörden i begrepp såsom projektarbete och temainriktat arbetssätt m.fl. diskuteras. Detta kan enligt vår mening gagna arbetet med flera av de utvecklingsområden som personalen själva identifierat. Det gagnar även andra områden som vi påtalar i denna rapport, exempelvis en fortsatt utveckling av den inre miljön och tillgången till material liksom vidareutveckling av arbetssätten inom några av läroplanens målområden. Förskoleenheten bör aktualisera vad som utgör den gemensamma värdegrunden. Arbetssätt och stödmaterial som används i arbetet med att förmedla värdegrunden bör utvärderas systematiskt.

- *Systematiskt kvalitetsarbete*

Förskoleenheten bör utveckla sitt kvalitetsarbete så att det blir systematiskt. Ett led i detta bör vara att vidareutveckla och länka samman lokala mål- och styrdokument: verksamhetsplanen bör formuleras med utgångspunkt i enhetens egna förutsättningar och behov; det bör klargöras vilken funktion förskolornas lokala arbetsplaner har i förhållande till avdelningarnas och gruppverksamhetens planeringar. Vidare bör enhetens dokument, d.v.s. den gemensamma verksamhetsplanen och tillämpliga arbetsplaner för de enskilda verksamheterna länkas samman så att de tillsammans kan utgöra enhetens lokala system för målstyrning och uppföljning av resultat. Ett annat led bör vara att vidareutveckla uppföljning, utvärdering, analys och bedömning av resultat. Verksamhetsmål för året bör formuleras liksom kriterier som klargör när målen har uppnåtts.

- *Pedagogisk dokumentation*

Förskolorna bör vidareutveckla sin dokumentation så att den kan utgöra grund för uppföljning, utvärdering och planering. Förskolornas dokumentation i bild och text bör i högre grad göras tillgänglig i barnens ögonhöjd.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*

Förskoleenhetens likabehandlingsplan är gemensam för samtliga förskolor. Enheten måste upprätta en ny plan mot diskriminering och kränkande behandling i vilken de enskilda förskolornas arbete synliggörs. Förskolornas personal och barn bör göras delaktiga i arbetet med planen och den ska göras känd hos föräldrar. Uppföljningen och utvärderingen av planen ska redovisas i enhetens kvalitetsredovisning.

HEDVIG ELEONORA FÖRSKOLEENHET

Föredömligt

De punkter som nämns under denna rubrik har så god kvalitet att de kan tjäna som föredöme för andra enheter:

- Enheten har utarbetat mycket goda strategier för hur barn som har ett annat modersmål än svenska kan främjas i sin språkutveckling. Dessa omsätts i den dagliga verksamheten genom att barnens språkmiljö kartläggs i samverkan med föräldrarna och personalens samlade språkkunskaper inom enheten används på ett flexibelt sätt. Enhetens arbetssätt gagnar språkutvecklingen för berörda barngrupper i sin helhet.

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Ledningen har utarbetat en sammanhållen organisation för enheten och en ändamålsenlig struktur för interna möten och arbetsgrupper. Kompetens och idéer

används och sprids systematiskt inom enheten och utgör på så sätt ett gott stöd till verksamheten i sin helhet.

- Ledningens stora förtroende inom enheten och den funktionella organisationen ger sammantaget goda förutsättningar för utveckling av ett mer systematiskt kvalitetsarbete.
- Förskolorna har utvecklat arbetssätt där kulturella upplevelser vävs samman med den övriga verksamheten på ett sätt som stärker barnens tillgång till olika uttrycksformer.
- Förskolorna arbetar med stor variation för att främja barns språkutveckling.
- Enheten har tydliga och väl kända rutiner för hur verksamheten ska möta enskilda barns behov av stöd.
- Enheten har formulerat en gemensam värdegrund som väl överensstämmer med läroplanens intentioner och som omsätts i praktiken.
- Enheten har utvecklat goda rutiner för information till och samverkan med hemmen. Samverkansformerna är varierade och ger föräldrarna även möjlighet till inflytande både i frågor som rör det egna barnet och över verksamheten i stort.
- Enheten har tillsammans med sin samarbetsskola Hedvig Eleonor utvecklat väl fungerande rutiner för att låta barnen uppleva skolan som miljö inför övergången till skolans verksamheter.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat följande:

- Enhetens verksamhetsplan saknar formulerade mål samt kriterier för bedömning av måloppfyllelse. De åtaganden och arbetssätt som anges utgår inte från den egna verksamhetens förutsättningar och behov. Verksamhetsplanen kan därmed inte utgöra ett effektivt stöd i verksamhetsutvecklingen för året.
- Enhetens interna mål- och styrdokument, d.v.s. verksamhetsplan, arbetslagens lokala arbetsplaner samt enhetens kvalitetsredovisning är inte sammanlänkade, vilket gör styrningen otydlig och försvårar uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Pedagogisk grundsyn*

Läroplanens helhetssyn på kunskap och lärande bör ytterligare förankras och tolkas för att åstadkomma en gemensam pedagogisk grundsyn inom enheten. Utifrån dessa ställningstaganden bör verksamhetens organisation och innehåll vidareutvecklas. Inriktningen bör vara att inom enheten i sin helhet främja ett mer mångsidigt och sammanhållet lärande och att utöka barnens inflytande. Detta bör enligt vår mening även leda till att förskolornas välordnade pedagogiska miljöer kompletteras och görs mer tillgängliga, vilket också skulle gagna barnens inflytande. Material för byggande och konstruerande bör utökas. Det bör även leda till att förskolorna vidareutvecklar sitt arbete på det naturvetenskapliga området, inte minst när det gäller barnens förståelse för den

egna delaktigheten i naturens kretslopp. Vidare bör enheten utifrån sitt goda arbete med barns flerspråkiga utveckling ta fram tydligare strategier för det interkulturella uppdraget.

- *Systematiskt kvalitetsarbete*

Förskoleenhetens uppföljning, utvärdering, analys och bedömning av resultat bör vidareutvecklas. Ett led i detta arbete bör vara att länka samman enhetens interna mål- och styrdokument samt utvärderingar, d.v.s. enhetens verksamhetsplan, de enskilda arbetslagens lokala arbetsplaner, arbetslagens utvärderingar samt enhetens kvalitetsredovisning. Vidare bör i enhetens utvärderingar tydligare framgå vilka resultat som uppnåtts för barnens lärande genom de sätt på vilka man valt att organisera verksamheten, dess innehåll och arbetssätt.

- *Pedagogisk dokumentation*

Den dokumentation som till vissa delar synliggör verksamheten bör utvecklas så att den kan bli ett verktyg i arbetet med barnen samt för arbetet med planering och utvärdering.

- *Genusarbete*

Enheten bör utveckla och förtydliga sina strategier för arbetet med att motverka traditionella könsrollsmönster.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*

Enhetens likabehandlingsplan är gemensam för samtliga förskolor. En ny plan mot diskriminering och kränkande behandling måste upprättas för att uppfylla intentionerna i diskrimineringslagen och skollagens kapitel 14a. Planen bör utgå från en kartläggning på varje förskola. Det bör framgå när och hur föräldrarna görs delaktiga. Uppföljning och utvärdering av planen ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

HJORTHAGENS/KARLAPLANS FÖRSKOLOR

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Den pedagogiska ledningsgruppen har utarbetat ett underlag för arbetet med arbetsplaner. Underlaget utgår från några av de mål som anges i förskolans läroplan, vilket ger förutsättningar för att dessa mål kan bli vägledande för verksamheten och utvärderingen av denna. Några förskolor och avdelningar har använt sig av detta underlag i arbetet med att upprätta en arbetsplan.
- Förskoleenheten har en väl förankrad och väl fungerande arbetsgång för att tillgodose enskilda barns behov av särskilt stöd.
- Barnen i förskoleenheten erbjuds en riklig mängd kulturella upplevelser i olika former.
- Förskoleenheten har ett genomtänkt och medvetet sätt att arbeta med barns språkutveckling och erbjuder en god språklig miljö.
- Förskoleenheten har en väl fungerande samverkan med föräldrar.

Svagheter

Vår inspektion har att enheten har vissa svagheter, bland annat följande:

- Förskoleenhetens verksamhetsplan ger inte förutsättningar för avdelningarnas planeringar eller för uppföljning och utvärdering och därmed inte heller för ett systematiskt kvalitetsarbete. Förskolornas och avdelningarnas arbetsplaner har därför ingen anknytning till denna.
- Uppföljning, utvärdering, analys och bedömning av resultat görs inte tillräckligt systematiskt. Förskolornas uppföljningar och utvärderingar ligger inte till grund för de resultat som redovisas i kvalitetsredovisningen. Resultat i förhållande till läroplanens mål bedöms och redovisas inte tydligt och i tillräcklig omfattning i förskoleenhetens kvalitetsredovisning.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Styrning och ledning*

Ansvarsfördelningen av den pedagogiska styrningen och ledningen inom förskoleenheten bör förtydligas.

- *Systematiskt kvalitetsarbete*

Förskoleenheten bör vidareutveckla sitt system för styrning, utveckling, uppföljning och utvärdering. Ett led i detta arbete bör vara att utforma en verksamhetsplan som i ökad utsträckning beskriver hur enheten ska förverkliga de mål som anges i förskolans läroplan jämte Stockholm stads förskoleplan och stadsdelens nämndmål. Verksamhetsplanen bör vara vägledande för förskolorna/avdelningarna vars arbetsplaner bör anknyta till enhetens verksamhetsplan. I samband med detta bör det förtydligas vilken funktion det av den pedagogiska ledningsgruppen framtagna underlaget för arbetet med arbetsplaner ska ha.

Vidare bör metoder för uppföljning och utvärderingar i högre grad riktas mot de områden och de mål som anges i förskolans läroplan och mot de intentioner som anges i Stockholms stads förskoleplan. Förskoleenhetens kvalitetsredovisning bör utformas så att den redovisar måluppfyllelsen genom en bedömning av hur väl förskolorna har arbetat i riktning mot målen i läroplanen. De olika förskolornas utvärderingar bör i högre grad ligga till grund för den årliga kvalitetsredovisningen. De åtgärder och utvecklingsområden som redovisas i kvalitetsredovisningen bör ligga till grund för utvecklings- och verksamhetsplanering för nästkommande period. Förskolornas dokumentation bör vidareutvecklas så att den kan utgöra grund för uppföljning och utvärdering.

- *Gemensam syn på kunskaper, utveckling och lärande*

Förskoleenheten bör intensifiera diskussionerna om innebörden i begreppen kunskap och lärande och utifrån dessa diskussioner formulera en gemensam pedagogisk grundsyn.

I det sammanhanget bör även innebörden i begreppen projektarbete samt läroplanens intentioner avseende temainriktat arbetssätt diskuteras.

- *Gemensam värdegrund*

Förskoleenheten bör formulera en gemensam värdegrund. I anslutning till detta bör enheten diskutera samt utveckla strategier för hur flickor och pojkar ska ges möjligheter att utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller.

Förskoleenheten bör även fortsätta att utveckla det påbörjade arbetet med att uppmuntra och stödja barns delaktighet och inflytande.

- *Flerspråkighet och det interkulturella uppdraget*

Förskoleenheten bör verka för att utarbeta strategier för hur aktiv flerspråkighet ska främjas. Detta utvecklingsområde kan gynnas av att även inbegripa ett interkulturellt förhållningssätt.

- *Pedagogisk dokumentation*

Den dokumentation som till vissa delar synliggör verksamheten bör utvecklas så att den i större utsträckning kan bli ett verktyg både i *arbetet* med barnen och för planering och utvärdering. I förlängningen kan denna dokumentation bidra till att vidareutveckla barns inflytande.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Likabehandlingsplanen är gemensam för enhetens samtliga förskolor. En plan mot diskriminering och kränkande behandling måste upprättas i vilken även de enskilda förskolornas arbete synliggörs. Planen är inte förankrad hos föräldrarna. För att uppfylla intentionerna i diskrimineringslagen och skollagens kapitel 14a ska det framgå i planen mot diskriminering och kränkande behandling hur föräldrar görs delaktiga. Uppföljning och utvärdering av planen mot diskriminering och kränkande behandling redovisas inte i kvalitetsredovisningen vilket är ett krav i förordningen om kvalitetsredovisning

FÖRSKOLAN RÅDJURET

Föredömligt

De punkter som nämns under denna rubrik har så god kvalitet att de kan tjäna som föredöme för andra enheter:

- Barnen ges stort inflytande genom att deras behov och intressen, som de inte minst i egna mål själva ger uttryck för, ligger till grund för planeringen av temarbetet och verksamheten i stort.

Styrkor

Vår inspektion har visat att förskolan har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolan främjar med sitt temainriktade arbetssätt ett mångsidigt och sammanhängande lärande som utgår från barnens erfarenhetsvärld och intressen.
- Förskolans dokumentation bidrar till att synliggöra verksamheten och till att inta barnens perspektiv vid utformandet av temat och verksamheten i stort.
- Barnen ges rikliga möjligheter till både eget skapande och till delaktighet i stadens olika kulturutbud. Förskolan bidrar också till att göra barnen delaktiga i det svenska kulturarvet samtidigt som de görs medvetna om andra kulturars traditioner.

- Förskolan erbjuder barnen en god språklig miljö som stimulerar barnens begreppsutveckling och deras intresse för läs- och skriftspråket. Gynnsamma förutsättningar ges även för barns flerspråkiga utveckling.
- Förskolan erbjuder barnen en verksamhet som främjar deras matematiska utveckling.
- Förskolan skapar många möjligheter för föräldrar till samverkan och delaktighet i det egna barnets förskolevistelse. Föräldrarna ges goda möjligheter till inflytande.

Svagheter

Vår inspektion har visat att förskolan har vissa svagheter, bland annat följande:

- Verksamhetsplanen och dess bilaga utgör ingen grund för avdelningarnas arbetsplaner och planeringar. Målen är formulerade på ett sätt som inte går att följa upp, vilket försvårar det systematiska kvalitetsarbetet.
- Uppföljning, utvärdering, analys och bedömning av resultat görs inte tillräckligt systematiskt. Resultat i förhållande till läroplanens mål redovisas inte i förskolans kvalitetsredovisning.
- Planen mot diskriminering och kränkande behandling är inte förankrad hos föräldrarna. För att uppfylla intentionerna i diskrimineringslagen och skollagens kapitel 14a bör det enligt Skolverkets allmänna råd framgå i planen mot diskriminering och kränkande behandling hur föräldrar görs delaktiga.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Gemensam pedagogisk grundsyn*

Förskolan bör formulera en gemensam syn på kunskap, utveckling och lärande och detta inte minst för att bidra till arbetet med ”den röda tråden” och för användningen av det webbaserade verktyg som förskolan använder i syfte att följa barnets utveckling och lärande.

- *Systematiskt kvalitetsarbete*

Förskoleenheten bör under medverkan av personalen utarbeta en verksamhetsplan som anger hur läroplanen och stadens förskoleplan ska förverkligas. Denna plan bör i sin tur vara vägledande för avdelningarnas arbetsplaner. Förskolans uppföljning, utvärdering, analys och bedömning av resultat bör vidareutvecklas. Förskolans kvalitetsredovisning bör utvecklas så att den i högre grad redovisar en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats. Likaså bör den anknyta till verksamhetsplanen i syfte att uppnå ett systematiskt kvalitetsarbete.

- *Arbetet med normer och värden*

Förskolan bör enas om en gemensam syn på arbetet med normer och värden och detta inte minst för att bidra till arbetet med ”den röda tråden”. Planen mot diskriminering och kränkande behandling bör förankras hos föräldrarna.

TYSKA SKOLANS FÖRSKOLA

Föredömligt

De punkter som nämns under denna rubrik har så god kvalitet att de kan tjäna som föredöme för andra enheter:

- Förskolan har ett väl strukturerat arbetssätt för att stödja barnens tvåspråkiga utveckling på svenska och tyska. Detta sker genom att personalen medvetet och systematiskt använder båda språken även om tyskan är tilltalsspråk. Dessutom är personalen lyhörd för vilket språk som passar bäst i olika situationer utifrån barnens behov.

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolan har en god organisation med en närvarande ledning, goda mötesformer och goda möjligheter till planering och förberedelser.
- Förskolan ger barnen goda möjligheter till inflytande och ostörd lek genom personalens medvetna sätt att anpassa rutinerna.
- Förskolans verksamhet genomsyras av ett interkulturellt förhållningssätt.
- Förskolans värdegrund, som formulerats i en väl utformad likabehandlingsplan, präglar personalens förhållningssätt och den dagliga verksamheten.
- Förskolan har en god föräldrasamverkan där föräldrarna kan påverka både formellt och i vardagen.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Förskolan saknar ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Pedagogisk grundsyn*

Förskolans personal bör gemensamt tolka läroplanen, i synnerhet det övergripande avsnittet om förskolans uppdrag i vilket kunskapssynen och synen på barns lärande beskrivs. En gemensam förståelse av läroplanens intentioner bör ligga till grund för en verksamhetsutveckling med inriktningen mot mer utforskande förhållningssätt. Det bör även leda till arbetssätt som i större utsträckning knyter samman olika kunskapsområden och som i högre grad genomsyrar verksamheten i sin helhet. Förskolan bör utifrån en gemensam pedagogisk grundsyn vidareutveckla den pedagogiska miljön. Exempelvis bör tillgången öka till ett rikt skapande material samt till material som stimulerar till undersökande och laborativ verksamhet inom matematik och naturvetenskap.

- *Systematiskt kvalitetsarbete*

Verksamhetens mål bör formuleras så att de blir årliga och uppföljningsbara samt bör kompletteras med kriterier. Den pedagogiska dokumentationen bör utvecklas så att den kan bli ett underlag för utvärdering och så att både barnens och föräldrarnas synpunkter kan användas på ett mer systematiskt sätt. Gruppernas planeringar bör utgå från förskolans övergripande verksamhetsplanering.

- *Arbetet med normer och värden*

Förskolan bör utveckla ett mer aktivt förhållningssätt i arbetet med att motverka traditionella könsmönster och könsroller. Förskolan bör vidareutveckla verksamhetens demokratiska arbetsformer genom att ge barnen tydligare återkoppling på vad deras eget inflytande, egna val och eget ansvarstagande leder till.

- *Samverkan*

Förskolan bör ytterligare kommunicera sina och läroplanens övergripande mål för verksamheten för att öka föräldrarnas insyn och möjlighet till inflytande. Samverkan med skolan kring verksamhetens innehåll bör utvecklas för att stödja barnens lärande i ett långsiktigt perspektiv. Vidare bör förskolan sträva efter att föräldrarna deltar i överlämningssamtalen till skolans verksamheter.

FÖRSKOLAN MOTHER GOOSE

INTERNATIONAL PRE-SCHOOL GÄRDET

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Personalen ges goda möjligheter till planering, såväl individuellt som i olika arbetslag.
- Förskolan ger barnen goda förutsättningar att lära sig det engelska språket.
- Förskolan präglas av personalens interkulturella förhållningssätt och barnens mångkulturella bakgrund tas aktivt till vara i verksamheten.
- Förskolans grundsyn när det gäller normer och värden, som beskrivs med orden ”trygghet, respekt, demokrati och lika värde”, genomsyrar verksamheten.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat följande:

- Förskolan har en låg andel anställda med förskollärarytbildning eller motsvarande utbildning.
- Förskolans verksamhetsplan och kvalitetsredovisning återspeglar inte förskolans faktiska verksamhet och det arbetssätt som tillämpas. Förskolans övriga interna styrdokument föreskriver att verksamheten organiseras och bedrivs på sätt som inte i alla delar överensstämmer med läroplanens syn på kunskap och barns lärande.

- Personalen är inte fullt förtrogen med läroplanens övergripande intentioner vilket återverkar på hur föreskrivet verksamhetsinnehåll, undervisningsprogram och läromedel används i verksamheten.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Styrning, ledning och kvalitetsarbete*

Förskolan bör öka andelen förskollärare med svensk utbildning eller sådan utbildning som bedömts motsvara denna. Förskolans verksamhetsplan bör vidareutvecklas så att den med utgångspunkt i läroplanen beskriver den verksamhet som faktiskt bedrivs det aktuella året. Även förskolans kvalitetsredovisning bör vidareutvecklas så att det är den faktiska verksamhetens förutsättningar och arbetssätt som utgör utgångspunkten för analysen och bedömningen av hur väl man arbetat i riktning mot läroplanens mål under det aktuella året. För att kunna bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete bör förskolan kontinuerligt följa upp, utvärdera, analysera och bedöma den verksamhet som faktiskt bedrivs i relation till läroplanens mål. Förskolans övriga interna styrdokument bör analyseras och bearbetas i relation till läroplanen och stadens förskoleplan.

- *Kunskaper, utveckling och lärande*

Förskolans personal bör ges möjlighet att förstå och gemensamt tolka läroplanen, i synnerhet det övergripande avsnittet om förskolans uppdrag i vilket kunskapssynen och synen på barns lärande beskrivs.

Utifrån en gemensam förståelse av läroplanens intentioner bör förskolan kritiskt granska verksamhetens metoder, miljö, undervisningsprogram och material. Arbetssätten bör vidareutvecklas mot mer utforskande förhållningssätt. De bör i högre grad inbegripa barnens egna tankar och frågor för att möjliggöra större utmaningar och göra dem mer delaktiga i det egna lärandet.

Material för laborativt samt för skapande verksamhet bör utökas och i större utsträckning kunna användas av barnen på egen hand.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*

Förskolans likabehandlingsplan är gemensam för samtliga förskolor inom Mother Goose Pre-School i Sverige. Förskolan på Gärdet måste upprätta en ny plan mot diskriminering och kränkande behandling i vilken det egna arbetet synliggörs. Förskolornas personal och barn bör göras delaktiga i arbetet med planen och den ska göras känd hos föräldrar.

FÖRSKOLAN REKTANGELN

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolans organisation och närvarande ledning skapar förutsättningar för personalens delaktighet.
- Förskolan har en väl förankrad arbetsgång för att kunna tillgodose enskilda barns behov av särskilt stöd.
- Förskolans former för information och möten med föräldrarna skapar goda förutsättningar för föräldrasamverkan.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat följande:

- Förskolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete.
- Förskolans strukturella förutsättningar i form av utbildningsnivå, personalkontinuitet, planeringsförutsättningar och kompetensutveckling försvårar erksamhetsutvecklingen.
- Förskolan saknar fungerande rutiner och samverkan med skolans verksamheter kring barnens övergång.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Strukturella förutsättningar*

Förskolan bör fortsätta sträva mot att höja utbildningsnivån bland den ordinarie personalen, minska personalomsättningen, förbättra kontinuiteten för personalen under den ordinarie förskoleverksamheten samt förbättra personalens förutsättningar för planering och utvärdering. Kompetensutveckling bör i ökad omfattning motsvara verksamhetens utvecklingsbehov. Barngruppsstorlekarna bör minska.

- *Pedagogisk samsyn*

Förskolan bör formulera en gemensam syn på kunskap, barns utveckling och lärande. I detta sammanhang bör även läroplanens innebörd i begrepp som projektarbete och temainriktat arbetssätt diskuteras. Detta bör sedan i högre grad ligga till grund för verksamhetens inriktning och organisation samt utveckling av den pedagogiska miljön. Förskolan bör även utveckla arbetet med dokumentation så att denna kan användas som ett redskap för uppföljning, utvärdering och planering.

- *Kvalitetsarbete*

Verksamhetens mål bör formuleras så att de blir årliga och uppföljningsbara samt kompletteras med kriterier. Den pedagogiska dokumentationen bör utvecklas så den blir ett underlag för utvärdering och både barnens och föräldrarnas synpunkter bör användas på ett mer systematiskt sätt. Avdelningarnas mål och arbetssätt bör utgå från förskolans övergripande verksamhetsplanering

- *Skolsamverkan*

Förskolan bör ta fram rutiner för samverkans med skolans verksamheter kring barnens övergång där man verkar för att föräldrar deltar i överlämningssamtal och är delaktiga när skriftlig information lämnas.

- *Föräldrasamverkan*

Vid upprättande av nya underlag för utvecklingssamtal bör fokus ligga på hur förskolan bidragit till barnens trivsel, utveckling och lärande. Särskilt barnens lärande behöver synliggöras tydligare.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Förskolans likabehandlingsplan är inte anpassad till den senaste lagstiftningen. Förskolan måste därför upprätta en plan mot diskriminering och kränkande behandling i vilken årliga mål för kartlagda risksituationer finns med. Barnen bör göras delaktiga i arbetet med planen och den ska göras känd hos föräldrarna.

FÖRSKOLENHETEN FRIDHEM

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

Förskoleenheten har utarbetat goda rutiner för att under våren med gemensamma aktiviteter i den egna verksamheten förbereda enhetens femåringar inför höstterminens skolstart. Kontakt med nya jämnåriga kamrater, erfarenhet och vana vid nya rutiner samt nya miljöer är därvid centrala verksamhetsinslag. Förskolerektorn för Fridhems förskoleenhet har initierat en omfattande förändringsprocess i syfte att utveckla såväl organisatoriska stödprocesser som den pedagogiska verksamheten inom enheten. Att lyfta fram enskilda styrkor i starten av en så genomgripande förändringsprocess som den som för närvarande pågår inom enheten låter sig inte enkelt göras även om ett gott arbete bedrivs inom enskilda verksamhetsområden eller av enskilda medarbetare eller arbetslag i de olika förskolorna.

Däremot vill vi framhålla personalens och, så långt vi kan bedöma, föräldrars tillförsikt och engagemang som en stor tillgång i det fortsatta utvecklingsarbetet. Som ett exempel på en enskild styrka kan dock ovanstående punkt om förberedelse för skolstart nämnas.

En sammanvägd bild av enheten ges i rapportens avsnitt Sammanfattande analys.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Läroplanen har inte diskuterats och förankrats inom enheten som utgångspunkt för en uttalad och gemensam syn på kunskap, utveckling och lärande. Därigenom saknar enhetens förskolor även en gemensam tolkning av i läroplanen befintliga principer och begrepp som till exempel temainriktat arbetssätt, barns inflytande och pedagogisk miljö, matematik samt läs- och skriftspråk som utgångspunkt för val av arbetssätt.
- Förskolan har en låg andel personal med förskollärarytbildning eller motsvarande utbildning.
- Förskoleenhetens kvalitetsarbete bedrivs inte systematiskt. Enhetens interna styr- och måldokument är inte formulerade på ett sådant sätt som främjar uppföljning och utvärdering av uppnådda resultat. Kvalitetsredovisningen redovisar inte variationer och skillnader i måluppfyllelsen inom enheten.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Ledning och organisation*

Ledningen bör formulera en enhetsövergripande färdriktning för den förändringsprocess som inletts samt utarbeta en handlingsplan, på kort och på lång sikt, för det fortsatta utvecklingsarbetet. En strategi för att höja andelen förskollärare i enheten liksom insatser för kompetensutveckling i överensstämmelse med den gemensamma färdriktningen bör ingå i en sådan plan. Handlingsplanen bör kontinuerligt följas upp och de insatser som görs bör regelbundet utvärderas.

Den gemensamma värdegrunden för all personal, som förskolorna arbetar med och som enligt ledningen ska utgöra grunden för framtida verksamhetsutveckling, bör få en tydligare koppling till förskolans uppdrag såsom detta är fastställt i läroplanen. Vidare bör särskilt ansvar som tilldelas enskilda medarbetares olika uppdrag liksom nätverkens funktioner och mandat tydligt definieras och gärna dokumenteras skriftligt.

- *Styrdokument och systematiskt kvalitetsarbete*

Förskoleenheten bör få till stånd ett systematiskt kvalitetsarbete genom regelbunden uppföljning och utvärdering av verksamheten i förhållande till nationella och lokala mål. Enhetens interna styr- och måldokument, kvalitetsredovisningen inbegripen, bör därvid kunna fungera som kraftfulla redskap. För att så ska kunna ske bör enhetens verksamhetsplan och arbetslagens arbetsplaner formuleras på sätt som gör det möjligt att utvärdera verksamhetens resultat.

- *Gemensam pedagogisk grundsyn samt tolkning och tillämpning av pedagogiska begrepp*

Läroplanens syn på kunskap och lärande bör förankras och tolkas för att få till stånd en gemensam pedagogisk grundsyn inom förskoleenheten och detta oavsett om de enskilda förskolorna avser att låta sig inspireras av Reggio Emilias filosofi eller ej. På samma sätt bör läroplanens område Normer och värden förankras och tolkas så att det tillsammans med enhetens pedagogiska grundsyn utgör en helhet. Centrala begrepp i läroplanen bör diskuteras, tolkas och förankras. Sådana begrepp bör vara ”tema” och hur det kan omsättas i verksamheten, barns inflytande och hur detta ska gestaltas i verksamheten samt miljöns betydelse för barns utveckling och lärande. För att ge goda förutsättningar för ett sådant lärande som fastställs i läroplanen bör också förskolornas pedagogiska miljöer utformas så att de inspirerar barnen till olika typer av verksamheter och utforskande och så att barnen kan ta egna initiativ. Av denna anledning bör det finnas större tillgång till litteratur, konstruktions- och skapande material samt material som ger barnen möjligheter att experimentera självständigt. Förskolan bör även fördjupa kunskapen om vad matematik samt läs- och skriftspråk innebär i förskolan och hur detta innehåll kan användas i ett tematiskt arbetssätt. Förskolan bör utveckla sin dokumentation så att den bättre beskriver barns läroprocesser.

- *Flerspråkighet*

Förskoleenheten bör utarbeta strategier för hur flerspråkighet aktivt ska främjas.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Förskoleenhetens likabehandlingsplan är gemensam för samtliga förskolor. och diskrimineringslagen). En ny plan mot diskriminering och kränkande Planen är inte utarbetad enligt gällande lagstiftning (skollagen kap. 14 a behandling måste upprättas i vilken de olika förskolornas arbete synliggörs). Planen ska göras känd hos föräldrar. Uppföljning och utvärdering av planen ska redovisas i enhetens kvalitetsredovisning

FÖRSKOLENHETEN KVARNBERGEN

Styrkor

Att utifrån nationella och kommunala styr- och måldokument lyfta fram enskilda styrkor i förskoleenheten Kvarnbergens verksamhet låter sig inte enkelt göras. Detta har sin grund i att verksamheten inom hela enheten i hög grad är organiserad enligt en arbetsmodell och ett arbetssätt som enligt vår bedömning inte tillräckligt kritiskt granskats i förhållande till läroplanen och andra styrdokument som reglerar förskolans verksamhet. Arbetsmodellen och arbetssättet har inte heller anpassats till de enskilda förskolornas lokala förutsättningar.

Detta betyder inte att verksamheten överlag står i strid med läroplanen och vid några av våra intervjuer uppgavs också att läroplanen och dess syn på kunskap och lärande diskuteras inom enheten. Vidare har exempelvis Kronobergsparkens förskola påbörjat en kritisk granskning av sitt arbetssätt.

Att vi inte anger enskilda styrkor betyder inte heller att det inte bedrivs ett gott arbete inom enskilda verksamhetsområden och av enskilda medarbetare eller arbetsgrupper

i de olika förskolorna. Inte minst uttryckte flera av de föräldrarepresentanter vi samtalade med att den dagliga kontakten med förskolorna i huvudsak fungerar väl och att de känner sig trygga med att veta att personalen omgående tar sig an händelser av allvarigare slag. En sammanvägd bild ges i rapportens avsnitt Sammanfattande analys.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Verksamheten i Kvarnbergens förskolor anordnas enligt en arbetsmodell och ett arbetssätt som utformades under en tidsperiod då förskolan ännu inte hade fått en läroplan och under förhållanden som väsentligen skiljer sig från dagens utan att denna modell kritiskt granskats. Läroplanen har inte varit utgångspunkt för enhetens arbetsmodell och arbetssätt. Den har heller inte legat till grund för enhetens interna måldokument "Grållan", vilket fått till följd att förskolorna saknar verksamhetsplanering och aktuella mål som har sin utgångspunkt i läroplanen.
- Läroplanen har inte varit utgångspunkt för en diskussion om synen på kunskap, utveckling och lärande och har därför heller inte legat till grund för en gemensam syn på detta.
- Den pedagogiska miljön och tillgängligt material ger inte förutsättningar att omsätta läroplanens intentioner i sin helhet.

- Det sätt på vilket verksamheten för främst förskolornas yngsta barn är organiserad överensstämmer inte med vad som i Skolverkets allmänna råd framhålls som lämpligt utifrån forskning och beprövad erfarenhet.
- Förskoleenhetens övergripande styrdokument används inte som redskap för styrning av verksamheten samt för utvecklingsarbetet inom enheten. Uppföljning och utvärdering mot nationella mål och målen i Stockholms stad saknas. Därmed saknas även nödvändiga förutsättningar för ett systematiskt kvalitetsarbete.
- Inom förskoleenheten och de enskilda förskolorna saknas en tydlig ansvarsfördelning.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Ledning och organisation*

Förskoleenheten bör kritiskt granska den arbetsmodell enligt vilken samtliga förskolors verksamhet organiseras. Denna granskning bör ske både i förhållande till läroplanen och i relation och till den syn på barns utveckling och lärande som ligger till grund för denna samt till strukturella förändringar som berör förskoleenheten.

Inom enheten och de enskilda förskolorna bör uppdrag och ansvar för såväl enskilda medarbetare som arbetsgrupper eller medarbetare med särskilda funktioner och särskilt ansvar definieras och förankras.

Barngruppernas storlek och sammansättning och den dagliga verksamheten i förskolornas lokaler bör organiseras så att de yngre barnens behov av täta och stabila vuxenkontakter, av trygghet i barngruppen samt av rumslig hemvist säkerställs.

- *Styrdokument och systematiskt kvalitetsarbete*

Förskoleenhetens övergripande styrdokument bör utvecklas för att kunna fungera som redskap för styrning av verksamheten samt för utvecklingsarbetet inom enheten. Med utgångspunkt i såväl läroplanen och Stockholms stads förskoleplan som förskoleenhetens övergripande styrdokument bör förskolornas mål och inriktning för det aktuella verksamhetsåret beskrivas.

Nationella och lokala mål som anges i enhetens mål- och styrdokument bör kontinuerligt följas upp och regelbundet utvärderas. För att få till stånd ett systematiskt kvalitetsarbete bör en årsplan tas fram som anger när planering, uppföljning och utvärdering ska ske.

För att säkerställa att förskoleenhetens fortsatta utveckling och det egna kvalitetsarbetet är överensstämmande med nationella och lokala styrdokument bör all personal vara väl insatt i dessa och förtrogen med läroplanens intentioner. Ledningen bör utarbeta en ångsiktig kompetensutvecklingsplan för att säkerställa detta.

- *Pedagogisk grundsyn och arbetssätt*

Förskoleenheten bör snarast få till stånd en genomgripande diskussion om den syn på kunskap, utveckling och lärande som präglar läroplanen och därvid ta ställning till hur dessa intentioner ska omsättas i den faktiska verksamheten.

Utifrån dessa diskussioner och ställningstaganden bör förskolan kritiskt granska verksamhetens arbetssätt och utveckla detta så att den syn på kunskap, utveckling och lärande som präglar läroplanen blir avgörande för val av arbetssätt. Kunskapen om vad matematik samt läs- och skriftspråk innebär i förskolan bör fördjupas för att kunna

använda detta innehåll i för barnen meningsfulla sammanhang. I det sammanhanget bör även diskuteras hur ett temainriktat arbetssätt ska bedrivas enligt läroplanens intentioner.

För att åstadkomma ett sådant lärande som fastställs i läroplanen bör också förskolornas pedagogiska miljöer utformas så att de inspirerar barnen till olika typer av verksamheter och utforskande och så att barnen kan ta egna initiativ. I den pedagogiska verksamheten bör därmed ett rikt och varierat utbud av material finnas tillgängligt för barnen så att läroplanens olika innehållsaspekter och uttrycksformer beaktas så som exempelvis läs- och skriftspråket, matematik, natur och allsidigt skapande. Inte minst angeläget är det att främja barnens flerspråksutveckling som gynnas av att barnen kommer i kontakt med skriven text via böcker på sina respektive modersmål och andra texter med för barnen meningsfull funktion. Verksamheten och den pedagogiska miljön bör vara så flexibel att barns spontana initiativ kan tas tillvara även inom ramen för de planerade aktiviteterna.

- *Barns inflytande*

Barnen bör aktivt få delta i beslut som rör deras miljö och den pedagogiska miljön bör utformas med utgångspunkt i barnens erfarenheter, intressen och behov. Likaså bör en diskussion föras om på vilka grunder alternativen för barnens egna val i förskolan bestäms.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Förskoleenhetens likabehandlingsplan är gemensam för samtliga förskolor.
- Planen är inte utarbetad enligt gällande lagstiftning (skollagen kap. 14 a och diskrimineringslagen). En ny plan mot diskriminering och kränkande behandling måste upprättas i vilken de olika förskolornas arbete synliggörs. Planen ska göras känd hos föräldrar.

VÄSTRA KUNGSHOLMENS FÖRSKOLEENHET

Föredömligt

De punkter som nämns under denna rubrik har så god kvalitet att de kan tjäna som föredöme för andra enheter:

- Förskoleenhetens ledning har byggt upp en organisation och processer som understödjer en långsiktig kvalitetsutveckling. Personalens olika kompetenser tillvaratas så att det gynnar hela enheten. Likaså har ledningen skapat goda möjligheter till reflektion och diskussion i syfte att anknyta personalens praktiska erfarenhet till aktuella teorier.
- Dokumentation används både i arbetet med barnen, för att synliggöra deras läroprocesser, och för pedagogernas reflektion över de arbetssätt som används eller över den pedagogiska miljöns utformning. Denna föredömliga användning av dokumentation präglar ännu inte hela enheten men ett aktivt arbete i denna riktning har påbörjats.

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolerektorn utövar ett engagerat och starkt ledarskap och är väl förtrogen med det dagliga arbetet i de olika förskolorna.
- Förskoleenheten har en väl förankrad pedagogisk grundsyn som omsätts i verksamheten genom personalens förhållningssätt samt vid val av arbetssätt och metoder.
- Förskolornas pedagogiska miljöer är väl utvecklade med inriktning mot att både inspirera och utmana barnens lärande.
- Förskolorna ger barnen goda förutsättningar att utveckla sin kreativitet och ger dem tillgång till många uttrycksformer.
- Förskolorna bedriver ett aktivt arbete för att utveckla barnens språk, både i tal och i skrift och att stimulera deras förmåga att kommunicera. Barnens flerspråkighet främjas och ett interkulturellt perspektiv präglar delar av verksamheten.
- I förskolorna tillämpas ett naturvetenskapligt förhållningssätt i projektarbeten och matematiskt tänkande är en integrerad del i verksamheten.
- I förskolorna bedrivs ett aktivt värdegrundarbete utifrån förskoleenhetens pedagogiska helhetssyn.
- Förskoleenheten skapar på många sätt förutsättningar för föräldrarna till samverkan, inflytande och påverkan av verksamheten och delaktighet i det egna barnets utveckling och förskolevistelse.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Kvalitetsredovisningen redovisar inte variationer och skillnader i måluppfyllelsen inom enheten.
- Förskoleenheten utarbetar inte alltid handlingsplaner för barn som i en eller annan form får särskilt stöd, vilket försvårar uppföljning och utvärdering av de insatser som görs.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- Förskoleenheten bör förtydliga vilken funktion avdelningarnas arbetsplaner ska ha i förhållande till verksamhetsplanen, till genomförda utvärderingar och till avdelningens planering för det aktuella verksamhetsåret.
- Förskoleenheten bör använda flera metoder än självskattningar vid de regelbundna uppföljningar och utvärderingar som genomförs.
- Kvalitetsredovisningen bör fortsättningsvis redovisa variationer och skillnader i måluppfyllelsen inom enheten.
- Verksamhet som ovan bedöms som styrkor inom förskoleenheten bör i enskilda förskolor eller arbetslag vidareutvecklas så hela enheten utmärks av samma goda kvalitet.
- Förskoleenheten bör utarbeta handlingsplaner för barn som är i behov av särskilt stöd.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Förskoleenhetens likabehandlingsplan är gemensam för samtliga förskolor. Planen är inte utarbetad enligt gällande lagstiftning. En ny plan mot diskriminering och kränkande behandling måste upprättas i vilken de olika förskolornas arbete synliggörs.

SJÖSTADENS FÖRSKOLOR

Föredömligt

De punkter som nämns under denna rubrik har så god kvalitet att de kan tjäna som föredöme för andra enheter:

- *Arbete för att möta enskilda barns behov*
Enheten har ett förhållningssätt och ett tydligt formulerat arbetssätt för att möta enskilda barns behov som väl överensstämmer med läroplanens intentioner. Detta är väl förankrat och omsatt i verksamheten. Enheten har även god kompetens på området och ett gott samarbete med stadsdelens stödteam.

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Enhetens systematiska kvalitetsarbete leder till att verksamheten utgår från läroplanen och förskoleplanen, att måluppfyllelse och resultat bedöms och analyseras.
- Enhetens mål- styrdokument är väl sammanlänkade och skapar därmed användbara verktyg för utveckling av verksamheten. Personalens kompetensutveckling är omfattande och svarar väl mot verksamhetens behov.
- Förskolechefen har byggt upp en organisation som skapar goda möjligheter för personalen att ha inflytande över, vara delaktiga i samt kunna ta ansvar för verksamheten.
- Enheten arbetar medvetet och aktivt med barnens språkutveckling och matematiska tänkande.
- Enheten har förhållningssätt och arbetssätt som ger barnen goda möjligheter till inflytande och som stödjer barnens sociala och emotionella utveckling.
- Enheten har övervägande tillgängliga och välutrustade pedagogiska miljöer som ger barnen goda möjligheter till skapande verksamhet och även tillgång till andra uttrycksformer.
- Enheten har skapat många former för samverkan och information vilket ger föräldrarna goda möjligheter till delaktighet, inflytande och till att bidra till utvärdering av verksamheten.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Enheten saknar strategier för arbetet med det interkulturella uppdraget.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Pedagogisk grundsyn*

Enheten bör ytterligare diskutera och formulera sin syn på kunskap och lärande som grund för sina arbetssätt. Utifrån detta bör enheten utveckla det tematiska arbetet med barnen så att lärandet vävs samman i för barnen meningsfulla sammanhang. För att underlätta detta behöver den pedagogiska dokumentationen utvecklas så att den blir ett underlag för planering och utvärdering.

- *Värdegrund*

Enheten bör tydligare formulera sin värdegrund som utgångspunkt för sina arbetssätt och förhållningssätt och i samband med detta förtydliga sina strategier för att motverka traditionella könsrollsmönster.

- *Natur*

Enheten bör vidareutveckla arbetet med natur och naturvetenskapliga fenomen.

- *Interkulturellt förhållningssätt*

Enheten bör diskutera vad ett interkulturellt förhållningssätt betyder utifrån de förutsättningar som finns på förskolorna och med hänsyn till detta formulera tydligare arbetssätt och omsätta detta i vardagen.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*

Enheten måste upprätta en plan mot diskriminering och kränkande behandling som lever upp till kraven i den nya lagstiftningen, skollagen, kap. 14 a samt diskrimineringslagen. Årliga mål för kartlagda riskfaktorer ska finnas med. Barnen bör göras delaktiga i arbetet med planen och den ska göras känd hos föräldrarna. Utvärdering av planen ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

SÖDRA HAMMARBYHAMNENS FÖRSKOLOR

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolechefen har byggt upp en organisation som ger förutsättningar för personalen att ha inflytande över, vara delaktiga i samt kunna ta ansvar för verksamheten.
- Enheten har tydliga, tillgängliga och tillåtande pedagogiska miljöer som ger barnen goda möjligheter till skapande verksamhet och även till inflytande.
- Enheten arbetar medvetet och aktivt med barnens språkutveckling, inklusive skriftspråk, och matematiska tänkande.
- Enheten har ett tydligt formulerat arbetssätt för att möta enskilda barns behov som är väl förankrat och omsatt i verksamheten. Enheten har även god kompetens när det gäller barn i behov av särskilt stöd och ett gott samarbete med stadsdelens stödteam.

- Förskolorna har arbetssätt som stödjer barnens sociala och empatiska förmåga.
- Enheten har skapat många former för samverkan och information vilket ger föräldrarna goda möjligheter till delaktighet, inflytande och till att bidra till utvärdering av verksamheten.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- De övervägande nya arbetsgrupperna har otillräckliga förutsättningar för gemensam diskussion och reflektion.
- Enheten saknar strategier och arbetssätt för arbetet med utveckling av barns flerspråkighet och det interkulturella uppdraget.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Pedagogisk grundsyn*

Enheten bör diskutera och formulera sin syn på kunskap och lärande som grund för sina arbetssätt. Utifrån detta bör enheten utveckla verksamhetens organisation och det tematiska arbetet med barnen så att lärandet vävs samman i för barnen meningsfulla sammanhang. För att underlätta detta behöver den pedagogiska dokumentationen utvecklas så att den blir ett underlag för planering och utvärdering. Detta kan även öka barns inflytande.

- *Värdegrund*

Enheten bör diskutera sin värdegrund så att den kan utgöra utgångspunkt för arbetssätt och förhållningssätt och i samband med detta förtydliga sina strategier för att motverka traditionella könsrollsmönster.

- *Organisation*

Enheten bör utöka arbetsgruppernas möjligheter till gemensamma diskussioner och reflektion för att kunna omsätta enhetens pedagogiska grundsyn och värdegrund i det dagliga arbetet.

- *Natur*

Enheten bör vidareutveckla arbetet med natur och naturvetenskapliga fenomen samt i detta inkludera barnens förståelse för sin egen delaktighet i naturens kretslopp.

- *Interkulturellt förhållningssätt och flerspråkighet*

Enheten bör diskutera vad ett interkulturellt förhållningssätt betyder utifrån de förutsättningar som finns på förskolorna och med hänsyn till detta formulera tydligare arbetssätt som även innefattar barns flerspråkighet.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*

Enheten måste upprätta en plan mot diskriminering och kränkande behandling som lever upp till kraven i den nya lagstiftningen, skollagen, kap. 14 a samt diskrimineringslagen. Årliga mål för kartlagda riskfaktorer för varje förskola ska finnas med. Barnen bör göras delaktiga i arbetet med planen och den ska göras känd hos föräldrarna. Utvärdering av planen ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

SÖDRA STATIONS FÖRSKOLOR

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Enheten har ett aktivt och medvetet arbetssätt avseende barns språkutveckling.
- Enheten har övervägande tydliga och tillgängliga pedagogiska miljöer som tillsammans med varierade aktiviteter ger barnen goda möjligheter att arbeta med olika uttrycksformer.
- Enheten har ett tydligt formulerat arbetssätt för att möta enskilda barns behov som är väl förankrat och omsatt i verksamheten. Enheten har även god kompetens på området och ett gott samarbete med stadsdelens stödteam.
- Enheten har en diskuterad och formulerad strategi för barns inflytande samt arbetssätt och förhållningssätt som stödjer barnens sociala och emotionella utveckling.
- Enheten har skapat många och fungerande former för samverkan och information vilket ger föräldrarna goda möjligheter till delaktighet och inflytande.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Enhetens organisation, ansvarsfördelning, mötesstruktur och planeringsförutsättningar stödjer inte verksamhetens utvecklingsbehov.
- Enheten saknar ett fungerande och sammanhängande systematiskt kvalitetsarbete.
- Enheten saknar strategier och arbetssätt för arbetet med utveckling av barns flerspråkighet och det interkulturella uppdraget.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Ledning, organisation och systematiskt kvalitetsarbete*

Enheten bör utveckla sin ledningsorganisation samt förtydliga ansvarsområden för olika uppgifter. Mötesstrukturen bör kompletteras för att ge möjlighet till gemensamma diskussioner, ökat erfarenhetsutbyte samt skapa ökad delaktighet. Personalens planeringsförutsättningar bör förbättras för att möjliggöra verksamhetsutvecklingen.

Kompetensutvecklingen och stödet för denna bör utvecklas för att bättre motsvara utvecklingsbehoven.

Enhetens mål bör formuleras som uppföljningsbara mål och kompletteras med kriterier. Dokument på olika nivåer bör länkas samman för att öka styrningen mot de övergripande målen samt för att underlätta uppföljning och utvärdering.

- *Pedagogisk grundsyn*

Enheten bör ytterligare diskutera och formulera sin syn på kunskap och lärande som grund för sina arbetssätt. Utifrån detta bör enheten utveckla sina arbetssätt och det tematiska arbetet med barnen så att lärandet vävs samman i för barnen meningsfulla sammanhang och så att barns inflytande ytterligare ökas. För att underlätta detta behöver den pedagogiska dokumentationen utvecklas så att den blir ett underlag för planering och utvärdering och den pedagogiska miljön vidareutvecklas.

- *Flerspråkighet och interkulturellt uppdrag*

Enheten bör formulera strategier och arbetssätt för arbetet med barns flerspråkiga utveckling och det interkulturella uppdraget.

- *Värdegrund*

Enheten bör formulera en gemensam värdegrund som utgångspunkt för arbetssätt och förhållningssätt och i samband med detta förtydliga sina strategier för att motverka traditionella könsrollsmönster.

- *Samverkan med skolans verksamheter*

Enheten bör verka för att de rutiner som finns i stadsdelen för barnens övergång till skolans verksamheter ytterligare omsätts i verkligheten och för att trepartssamtal genomförs där även föräldrar är delaktiga.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*

Enhetens likabehandlingsplan lever inte upp till den nya lagstiftningens krav. Enheten måste upprätta en plan mot diskriminering och kränkande behandling som lever upp till kraven i skollagen, kap. 14 a, samt diskrimineringslagen.

FÖRSKOLAN VITTRA VID MARIATORGET

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolan har en hög andel förskollärare jämfört med Stockholms stads genomsnittliga värde.
- Förskolans projektinriktade arbetssätt integrerar läroplanens olika innehållsaspekter i ett för barnen meningsfullt sammanhang.
- Förskoleenheten skapar på många sätt förutsättningar för föräldrarna till samverkan, inflytande och påverkan av verksamheten samt delaktighet i det egna barnets utveckling och förskolevistelse.

- Förskolan omsätter på många olika sätt läroplanens intentioner avseende området normer och värden. Miljön och personalens medvetenhet ger barnen goda möjligheter till inflytande och ansvar.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Förskolans verksamhetsplan knyter inte tydligt an till läroplanen och innehåller inte mål som är uppföljningsbara.
- Förskolans kvalitetsredovisning innehåller en redovisning av måluppfyllelsen som enbart grundar sig på en föräldraenkätundersökning.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Styrning, ledning och kvalitetsarbete*

Förskolans organisation bör förtydligas på så sätt att det klarläggs huruvida förskolan har en ledningsgrupp.

Sambandet mellan läroplanen och den lokala verksamhetsplanen bör tydliggöras. Mål och arbetssätt bör formuleras på ett sätt som befrämjar utvärdering av verksamhetens resultat under det aktuella verksamhetsåret. Det bör också tydliggöras vad som utgör förskolans verksamhetsplan i det samlingsdokument som innehåller flera olika styrdokument.

Förskoleenhetens kvalitetsredovisning bör vidareutvecklas så att det är personalens utvärdering av verksamheten som utgör den huvudsakliga utgångspunkten för analysen och bedömningen av hur väl man arbetat i riktning mot de nationella målen under det aktuella året. Förskolan bör därför använda flera metoder än föräldraenkätundersökningar vid de uppföljningar och utvärderingar som redovisas i en kvalitetsredovisning. Kvalitetsredovisningen bör fortsättningsvis redovisa variationer och skillnader i måluppfyllelsen inom förskolan.

- *Förskolans arbetssätt*

Förskolan bör utveckla nuvarande strategier för att stödja barns flerspråkiga utveckling..

Materialet för skapande verksamhet bör utökas och varieras i större utsträckning för att ytterligare utmana barnens kreativitet. Detta gäller främst grupperna för de yngsta barnen.

Bygg- och konstruktionsmaterialet bör kompletteras för att ytterligare stimulera barnens matematiska tänkande.

För att underlätta gemensam reflektion, utvärdering och planering av verksamheten bör de befintliga formerna av dokumentation vidareutvecklas.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

- Förskolan måste upprätta en plan mot diskriminering och kränkande behandling utifrån diskrimineringslagen (2008:567) och 14 a kap. skollagen.

FÖRSKOLAN VITTRA SJÖSTADEN

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskoleenheten skapar på många sätt förutsättningar för föräldrarna till samverkan, inflytande och påverkan av verksamheten och delaktighet i det egna barnets utveckling och förskolevistelse.
- Förskolans samarbete med skolverksamheterna i Vittra i Sjöstaden ger barnen en god övergång till förskoleklassen och bidrar till att både förskolan och skolan intar och praktiserar ett helhetsperspektiv på barns utveckling och lärande från 1-16 år.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Förskolan har en låg andel förskollärare.
- Förskolans verksamhetsplan knyter inte tydligt an till nationella styrdokument och innehåller inte mål som är uppföljningsbara.
- Förskolans kvalitetsredovisning innehåller en redovisning av målupp-fyllelsen som enbart grundar sig på en föräldraenkätundersökning, vilken för övrigt är den enda utvärderingen som dokumenteras.
- Förskolan saknar strategier för att stödja utvecklingen av förmågan att kommunicera även på modersmålet hos barn med annat modersmål än det svenska.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Styrning, ledning och kvalitetsarbete*

Andelen personal med förskollärarytbildning eller sådan utbildning som bedömts motsvara denna bör öka.

Sambandet mellan läroplanen och den lokala verksamhetsplanen bör tydliggöras. Mål och arbetssätt bör formuleras på ett sätt som befrämjar utvärdering av verksamhetens resultat under det aktuella verksamhetsåret. Det bör också tydliggöras vad som utgör förskolans verksamhetsplan i det samlingsdokument som innehåller flera olika styrdokument. Det bör också förtydligas vilken funktion förskolans handlingsplaner ska ha i förhållande till samlingsdokumentet och de olika styrdokument som ingår i detta.

Förskolans kvalitetsredovisning bör vidareutvecklas så att det är personalens utvärdering av verksamheten som utgör den huvudsakliga utgångspunkten för analysen och bedömningen av hur väl man arbetat i riktning mot de nationella målen under det aktuella året. Förskolan bör använda flera metoder än

föräldraenkätundersökningar och personalens muntliga självskattningar vid de regelbundna uppföljningar och utvärderingar som genomförs.

- *Dokumentation*

Den pedagogiska dokumentationen bör utvecklas för att underlätta gemensam reflektion, utvärdering och planering av verksamheten.

- *Flerspråkighet*

Förskolan bör utveckla och omsätta sina strategier för att stödja utvecklingen av förmågan att kommunicera även på modersmålet hos barn med annat modersmål än det svenska.

- *Pedagogisk miljö*

Material för bygg- och konstruktionslek bör utökas för de yngre barnen.

- *Ämnesområdet natur*

Arbetet med naturen bör utvecklas så att barnen får ökad förståelse för sin egen delaktighet i naturen och naturens kretslopp.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*

Förskolan måste upprätta en plan mot diskriminering och kränkande behandling utifrån gällande lagstiftning (skollagen kap. 14 a och diskrimineringslagen).

VITTRA I KATRINEBERG

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolan har en tydlig ansvarsfördelning mellan olika befattningar och uppdrag.
- Förskolan ger barnen många olika möjligheter att utveckla förståelse för sin egen delaktighet i naturens kretslopp och att utforska enkla naturvetenskapliga fenomen.
- Förskoleenheten skapar på många sätt förutsättningar för föräldrarna till samverkan, inflytande och påverkan av verksamheten samt delaktighet i det egna barnets utveckling och förskolevistelse.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Förskolan har låg andel förskollärare med svensk utbildning eller sådan utbildning som bedömts motsvara denna.
- Förskolans verksamhetsplan knyter inte tydligt an till läroplanen och innehåller inte mål som är uppföljningsbara.

- Förskolans kvalitetsredovisning innehåller en redovisning av måluppfyllelsen som enbart grundar sig på en föräldraenkätundersökning, som för övrigt är den enda utvärdering som dokumenteras.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Styrning, ledning och kvalitetsarbete*

Andelen förskollärare med svensk utbildning eller sådan utbildning som bedömts motsvara denna bör öka.

Sambandet mellan läroplanen och den lokala verksamhetsplanen bör tydliggöras. Mål och arbetssätt bör formuleras på ett sätt som befrämjar utvärdering av verksamhetens resultat under det aktuella verksamhetsåret. Det bör också tydliggöras vad som utgör förskolans verksamhetsplan i det samlingsdokument som innehåller flera olika styrdokument. Det bör också förtydligas vilken funktion förskolans handlingsplaner ska ha i förhållande till samlingsdokumentet och de olika styrdokument som ingår i detta.

Förskolans kvalitetsredovisning bör vidareutvecklas så att det är personalens utvärdering av verksamheten som utgör den huvudsakliga utgångspunkten för analysen och bedömningen av hur väl man arbetat i riktning mot de nationella målen under det aktuella året. Förskolan bör använda flera metoder än föräldraenkätundersökningar och personalens muntliga självskattningar vid de regelbundna uppföljningar och utvärderingar som genomförs.

- *Dokumentation*

Förskolans dokumentation bör utvecklas så att den kan utgöra ett verktyg för att fördjupa den tematiska och utforskande delen av verksamheten och även i högre grad utgöra ett underlag för planering och utvärdering av verksamheten.

- *Flerspråkighet*

Förskolan bör utvärdera det tvåspråkiga arbetssättet på svenska och engelska som tillämpas. Förskolan bör också utveckla sina strategier och sitt arbetssätt för arbetet med utveckling av flerspråkighet hos barn med annat modersmål än det svenska och engelska.

- *Pedagogisk miljö*

Material för att sortera och klassificera samt för bygg- och konstruktionslek bör kompletteras för de yngre barnen. Material för skapande verksamhet på avdelningen för de yngre barnen bör kompletteras för att bli mer lockande och ge ytterligare utmaningar för barnens kreativitet.

- *Temainriktat arbetssätt*

Förskolan bör fortsätta och fördjupa de påbörjade diskussionerna om hur ett temainriktat arbetssätt kan bedrivas.

- *Barns inflytande*

Förskolan bör diskutera hur läroplanens intentioner vad gäller barns inflytande kan tolkas och tillämpas.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Barnen vid förskolan har inte medverkat vid upprättandet av förskolans dokument ”Vår gemenskap och likabehandlingsplan 2010/2011”. Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling 2 §, ska en likabehandlingsplan och en plan mot kränkande behandling upprättas (de båda planerna kan sammanfogas till en plan), följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

FÖRSKOLAN GIRAFFEN

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolechefens angreppssätt för att som nybliven chef få överblick över verksamhetens behov ger goda förutsättningar för en vidareutveckling av förskolans verksamhet.
- Förskolan synliggör på ett bra sätt sin verksamhet genom dokumentation.
- Förskolan har tydliga pedagogiska miljöer både inom- och utomhus där materialet till stor del är tillgängligt för barnen.
- Förskolan arbetar aktivt med barnens språkutveckling.
- Förskolan har en tydligt formulerad arbetsgång för att möta enskilda barns behov av särskilt stöd som är väl förankrad hos pedagogerna.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Förskolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete.
- Förskolan saknar en uttalad och gemensam pedagogisk grundsyn som utgångspunkt för hur verksamheten organiseras samt för val av arbetssätt och metoder.
- Förskolan saknar tillräckliga strategier för arbetet med att stödja barns modersmål och för arbetet med det interkulturella uppdraget.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Pedagogisk grundsyn*

Förskolan bör ytterligare diskutera sin syn på läroplanens begrepp kunskap och lärande och utifrån detta formulera sin pedagogiska grundsyn. Denna bör ligga till grund för förskolans fortsatta utveckling av verksamhetens organisation, för val av arbetssätt och metoder samt komplettering av sina pedagogiska miljöer. Arbetet i projekt bör utvecklas mot ett mer utforskande arbetssätt som i högre grad utgår från barnens frågeställningar. Detta kan även öka barnens inflytande över sitt lärande. Den pedagogiska dokumentationen bör utvecklas så att den kan vara ett underlag för reflektion, planering och utvärdering.

- *Värdegrund*

Förskolan bör konkretisera sin värdegrund så att den kan utgöra utgångspunkt för val av arbetssätt samt gemensamma förhållningssätt. I samband med detta bör förskolan även förtydliga sina strategier för att motverka traditionella könsrollsmönster.

- *Ledning och organisation*

Förskolan bör vidareutveckla sin organisation för möten och planering genom att tydligare fastlägga olika mötestillfällens innehåll samt former för hur anteckningar ska föras vid olika tillfällen. Detta bör syfta till att fördjupa den gemensamma förståelsen av förskolans uppdrag och att öka samsynen mellan avdelningarna. Förskolan bör också tydligt definiera uppdrag och ansvar som tilldelas enskilda medarbetare samt arbetsgrupper.

Förskolans insatser för kompetensutveckling bör ingå i en långsiktig strategi för verksamhetsutveckling och enskilda insatser bör i större utsträckning följas upp över tid.

- *Styrdokument och systematiskt kvalitetsarbete*

Förskolan bör utveckla sina arbetsprocesser för att få till stånd ett systematiskt kvalitetsarbete. Det innebär att avdelningarnas verksamhetsplanering och val av arbetssätt bör utgå från de mål som förskolan med läroplanen som grund angivit i sina interna måldokument. Vidare bör kriterier formuleras för måluppfyllelse. Utifrån dessa bör förskolan följa upp verksamheten samt regelbundet värdera vilka resultat som uppnåtts genom valda arbetssätt.

Barnens och föräldrarnas synpunkter bör regelmässigt tas tillvara i kvalitetsarbetet. Vid den årliga utvärderingen bör särskilt granskas vilka effekterna varit av den låga personaltätheten på några av förskolans avdelningar.

- *Interkulturellt förhållningssätt och flerspråkighet*

Förskolan bör diskutera vad ett interkulturellt förhållningssätt betyder utifrån den egna verksamhetens förutsättningar och med hänsyn till detta formulera tydligare arbetssätt som även innefattar barns flerspråkighet.

- *Samverkan med skolverksamheter*

Förskolan behöver utveckla sin samverkan med skolans verksamheter. Det gäller både samordning i frågor av praktisk natur och samverkan för att stödja barnens utveckling och

lärande i ett långsiktigt perspektiv. Detta är särskilt angeläget för de barn som i något avseende behöver verksamhetens särskilda stöd.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*

Förskolan måste upprätta en plan mot diskriminering och kränkande behandling som lever upp till alla kraven i lagstiftningen, skollagen, kap. 14 a samt diskrimineringslagen. Målen för arbetet ska utgå från en heltäckande kartläggning av riskområden. Barnen ska göras delaktiga i arbetet och planen ska göras känd hos föräldrarna.

HAMNSKOLANS FÖRSKOLOR

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolorna synliggör verksamheten väl genom att regelbundet dokumentera barnens aktiviteter och i varierad form presentera dokumentationen för barn och föräldrar.
- Miljön för de äldre barnen ger goda förutsättningar för barnen att utveckla sin skapande förmåga och bekanta sig med olika uttrycksformer.
- Förskolorna har goda arbetssätt för att främja barnens språkutveckling.
- Förskolorna har en väl förankrad arbetsgång och en beredskap för att kunna tillgodose enskilda barns behov av särskilt stöd.
- Förskolorna har formulerat sitt värdegrundsarbete i verksamhetens plan för att främja likabehandling och för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Förskolornas arbetssätt och pedagogernas förhållningssätt ger goda förutsättningar att stärka barnens förmåga till empati och omtanke om andra.
- Enheten har skapat många och fungerande former för samverkan och information vilket ger föräldrarna goda möjligheter till delaktighet och inflytande.
- Förskolan Skatans nära samarbete med den egna skolans verksamheter vad gäller lokaler, pedagoger och arbetssätt samt en tydlig rutin för barnens övergång till förskoleklass och fritidshem ger goda förutsättningar för att stödja barnens lärande i ett långsiktigt perspektiv.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Enheten saknar ett fungerande och sammanhängande systematiskt kvalitetsarbete.
- Hamnskolans förskolors och skolas gemensamma pedagogiska grundsyn är inte helt förankrad hos alla pedagoger i de enskilda arbetslagen. Alla är inte heller fullt ut förtrogna med utgångspunkterna för enhetens temainriktade arbetssätt.

- Förskolorna har inte utvecklat arbetssätt för att aktivt stimulera barnens flerspråkighet och flerkulturella tillhörighet. Förskolorna arbetar inte heller metodiskt med att förbereda barnen för ett liv i ett alltmer internationaliserat samhälle.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Pedagogisk grundsyn*

Förskolorna bör diskutera och hos alla pedagoger förankra enhetens gemensamma ledord och pedagogiska grundsyn. För att vidareutveckla förskolornas goda ambitioner att arbeta tematiskt bör det även diskuteras vad som i läroplanen avses med ett temainriktat arbetssätt, med kunskapens olika former och med barns lärande. I detta sammanhang bör förskolorna också fördjupa diskussionen om vad barns inflytande kan betyda i olika åldersgrupper.

- *Systematiskt kvalitetsarbete*

Enheten bör i det kommande arbetet med sitt nya kvalitetssystem formulera uppföljningsbara mål som kopplas till kriterier. Målen bör spegla för verksamheten centrala arbetssätt som det tematiska arbetet. Avdelningarnas mål och arbetssätt bör kopplas till förskolans övergripande mål. De olika system som finns för underlag till planering och utvärdering bör länkas samman på ett tydligare sätt. Begreppen uppföljning och utvärdering bör tydliggöras för att underlätta kvalitetsarbetet. Barns och föräldrars synpunkter bör tas tillvara på ett mer systematiskt sätt.

- *Organisation*

Enheten bör se över sin organisation så att arbetslagen får ökade möjligheter till gemensam reflektion och planering. Detta är även en förutsättning för att den pedagogiska grundsynen ska kunna diskuteras och sedan omsättas på ett likvärdigt sätt i enheten.

- *Pedagogisk dokumentation*

Förskolorna bör i högre grad använda sin dokumentation av verksamheten för gemensam reflektion i arbetslagen. Den bör också användas som underlag för planering, uppföljning och utvärdering av verksamheten.

- *Pedagogisk miljö*

Avdelningarna för de yngre barnen bör i varierande grad kompletteras med för barnen lättillgängligt och mer varierat material för skapande verksamhet samt för bygg- och konstruktionslek. Båda förskolorna bör också reflektera över leksakers betydelse för hur könsmonster och könsroller riskerar att befästs i förskolan.

- *Interkulturellt förhållningssätt och flerspråkighet*

Förskolan bör diskutera hur ett interkulturellt förhållningssätt kan komma till uttryck i verksamheten samt utveckla arbetssätt för att aktivt stimulera flerspråkighet hos barn med annat modersmål än svenska.

FÖRSKOLAN SJÖFÅGELN

Styrkor

Vår inspektion har visat att förskolan har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolan har tydliga och övervägande tillgängliga pedagogiska miljöer.
- Förskolans dokumentation synliggör verksamheten på ett bra sätt.
- Förskolan arbetar medvetet med barnens språkutveckling, inklusive skriftspråket.
- Förskolans tydligt formulerade arbetssätt, ett bra förhållningssätt och tillgång till specialkompetens ger goda förutsättningar för att möta enskilda barns behov av särskilt stöd.
- Förskolan har goda och varierade arbetssätt som stödjer barnens sociala och empatiska förmåga.
- Förskolan erbjuder goda möjligheter för föräldrar att ta del av det egna barnets vistelse i förskolan och att samverka med förskolan både i frågor som gäller det egna barnet och i allmänna verksamhetsfrågor.

Svagheter

Vår inspektion har visat att förskolan har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Förskolan saknar en verksamhetsplan för verksamhetsåret 2009/10 och en dokumenterad bedömning av måluppfyllelsen under verksamhetsåret 2008/09.
- Förskolan saknar en uttalad och gemensam pedagogisk grundsyn som utgångspunkt för hur verksamheten organiseras och för val av arbetssätt.
- Enheten saknar strategier för arbetet med utveckling av barns flerspråkighet och det interkulturella uppdraget.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Pedagogisk grundsyn*

Förskolan bör föra fördjupade diskussioner om läroplanens syn på kunskap och barns lärande. Med utgångspunkt i sådana diskussioner bör förskolan formulera en pedagogisk grundsyn som underlag för sina arbetssätt. Utifrån detta bör förskolan utveckla verksamhetens organisation och årsplan samt komplettera sina pedagogiska miljöer. Det tematiska arbetet bör utvecklas så att barnen ges större utmaningar i sitt

lärande och så att lärandet vävs samman i för barnen meningsfulla sammanhang. För att underlätta detta behöver den pedagogiska dokumentationen utvecklas så att den blir ett underlag för planering och utvärdering. Att diskutera och formulera sig kring dessa övergripande frågor kan även bidra till att öka barns inflytande och till tydligare strategier för att motverka traditionella könsrollsmönster.

- *Ledning och organisation*

I den förändringsprocess som förskolan befinner sig bör förskolechefen stärka arbetet med strategiska frågor av vikt för en långsiktig och systematisk verksamhetsutveckling. Exempelvis bör förändringar av enskilda medarbetares eller grupperns uppdrag och ansvar tydliggöras och dokumenteras. Förskolan bör också utforma en långsiktig plan för kompetensutveckling utifrån det utvecklingsarbete som pågår. Vidare bör förskolan utifrån prognoser för förväntad åldersstruktur i förskolekön kontinuerligt arbeta med olika scenarier och strategier för kommande behov att ändra barngruppernas sammansättning och/eller storlek.

- *Styrdokument och systematiskt kvalitetsarbete*

Förskolan bör i samband med övergången till ett nytt kvalitetssystem diskutera och klargöra hur förskolans interna styr- och måldokumentet ska utformas med utgångspunkt i de nationella målen samt hur det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas. I detta sammanhang bör förskolan diskutera centrala begrepp som mål och delmål, arbetssättens koppling till läroplanens mål, uppföljning och utvärdering samt kriterier för bedömning av måluppfyllelse.

- *Natur*

Enheten bör vidareutveckla arbetet med natur och naturvetenskapliga fenomen samt i detta inkludera barnens förståelse för sin egen delaktighet i naturens kretslopp.

- *Interkulturellt förhållningssätt och flerspråkighet*

Förskolan bör diskutera vad ett interkulturellt förhållningssätt innebär utifrån de förutsättningar som finns i verksamheten och med hänsyn till detta formulera tydligare arbetssätt som även innefattar barns flerspråkighet.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*

Enheten måste upprätta en plan mot diskriminering och kränkande behandling som lever upp till kraven i den nya lagstiftningen, skollagen, kap. 14 a samt diskrimineringslagen. Årliga mål för kartlagda riskfaktorer ska finnas med. Barnen bör göras delaktiga i arbetet med planen och den ska göras känd hos föräldrarna. Planen ska utvärderas och upprättas årligen.

FÖRSKOLAN VITA BERGEN

Styrkor

Vår inspektion har visat att förskolan har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Förskolechefen arbetar strategiskt och långsiktigt med att skapa förutsättningar för att verksamheten ska utvecklas vidare.
- Förskolans projektinriktade arbetssätt utgår i hög grad från barngruppens intressen och pedagogerna ger barnen goda möjligheter att vara delaktiga i projektens utveckling.
- Förskolans dokumentation synliggör verksamheten på ett bra sätt för barn och föräldrar. Pedagogerna använder också dokumentationen för enskild reflektion över hur projekt och andra aktiviteter ska vidareutvecklas.
- Förskolan har goda arbetssätt för att främja barnens språkutveckling.
- Förskolan har en väl förankrad arbetsgång och en god beredskap för att kunna tillgodose enskilda barns behov av särskilt stöd.
- Förskolans arbetssätt och personalens förhållningssätt ger goda förutsättningar att stärka barnens förmåga till empati och omtanke om andra.
- Pedagogernas lyhördhet och flexibilitet ger barnen goda möjligheter att påverka sin situation i förskolan.
- Förskolan har skapat många och fungerande former för samverkan och information vilket ger föräldrarna goda möjligheter till delaktighet och inflytande.

Svagheter

Vår inspektion har visat att förskolan har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Enheten saknar i dagsläget ett fungerande och sammanhängande systematiskt kvalitetsarbete.
- Förskolans diskussion om kunskap och barns lärande samt centrala begrepp i läroplanen förs i för liten utsträckning i gemensamma forum.
- Förskolan har i för ringa grad utvecklat arbetssätt för hur barns flerspråkighet och flerkulturella tillhörighet ska stödjas i den dagliga verksamheten och för att förbereda alla barn för ett liv i ett alltmer internationaliserat samhälle.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

- *Pedagogisk grundsyn*

Förskolan bör utarbeta en gemensam pedagogisk grundsyn för sin verksamhet som stöd för arbetslagens diskussion i pedagogiska frågor. Diskussioner om läroplanens syn på kunskap och lärande liksom om centrala begrepp i läroplanen såsom temainriktat arbetssätt, barns inflytande m.fl. bör i större omfattning föras i gemensamma forum.

- *Systematiskt kvalitetsarbete*

Förskolan bör i det kommande arbetet med sitt nya kvalitetssystem formulera uppföljningsbara mål som kopplas till kriterier. Målen bör i högre grad spegla för verksamheten centrala arbetssätt. Avdelningarnas mål och arbetssätt bör kopplas till förskolans övergripande mål. De olika system som finns för underlag till planering och utvärdering bör länkas samman på ett tydligare sätt.

- *Pedagogisk dokumentation*

Förutom att synliggöra verksamheten bör förskolan mer systematiskt använda sin dokumentation från projektarbeten och andra verksamhetsinslag för gemensam reflektion, planering, uppföljning och utvärdering.

- *Pedagogisk miljö*

Förskolan bör eftersträva större likvärdighet avdelningarna emellan när det gäller tillgänglighet och utbud av material för skapande verksamhet. Materialet bör även kompletteras för att i högre grad stimulera barnens kreativa förmåga. Även materialet för bygg- och konstruktionslek bör utökas och bättre anpassas till åldersgruppen.

- *Interkulturellt förhållningssätt och flerspråkighet*

Förskolan bör diskutera hur ett interkulturellt förhållningssätt kan komma till uttryck i verksamheten samt utveckla arbetssätt för att aktivt stimulera flerspråkighet hos barn med annat modersmål än svenska.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Förskolan måste upprätta en ny plan för sitt arbete med att främja likabehandling och för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i överensstämmelse med skollagen, kap. 14 a samt diskrimineringslagen (2009:567).

I planen ska förskolans främjande, förebyggande och åtgärdande arbete beskrivas. Vidare ska framgå hur barnen görs delaktiga i arbetet och hur planen blir känd hos barnens vårdnadshavare.